

ČINJENICE O „OPTUŽNICI“ KOJU JE PROČITAO SINIŠA GLAVAŠEVIĆ

Marko Lončar¹

SAŽETAK: *Mediji imaju bitan utjecaj na oblikovanje javnog znanja pojedinca te manjih i većih grupa i zajednica. U medijima se tumači prošlost i sadašnjost, predviđa budućnost. Stoga je od strateške važnosti da mediji budu, istinitim, objektivnim izvještavanjem uz primjenu i poštovanje etičkih načela, u službi općih interesa pritom ne zanemarujući interese različitih manjinskih grupacija. Danas su mediji, na žalost vrlo često, u funkciji nametanja percepcije umjesto znanja kao temelja za donošenje odluka različitih ciljanih publika. Percepcija prošlosti i/ili stvarnosti koja se pokušava nametnuti nije ništa drugo nego preoblikovana istina u funkciji onemogućavanja postizanja spoznavanja stvarne istine. Budućnost koja se gradi na percepciji, a ne na znanju o, prošlosti i sadašnjosti jest kula od karata koje je kraj u stvarnoj budućnosti vrlo izvjestan. Nametanje percepcije, ili možemo reći iluzije istine jest jedan od pojavnih oblika u provođenju modernih informacijskih operacija. Ponukani novinarskim prilogom o padu Vukovara koji je objavljen 20.11.2011. u središnjem Dnevniku HRT-a, te mnogobrojnim komentarima u drugim medijima, smatramo potrebnim ukazati upravo na*

---

¹ Marko Lončar, rođ. 1971. u Zagrebu, završio studij povijesti u Hrvatskoj i inozemstvu. Predaje povijest u osnovnoj školi. Istražuje teme povezane s Domovinskim ratom koje izazivaju kontroverze.

činjenicu da je taj novinarski prilog bio u funkciji nametanja percepcije potpunom distorzijom istine. To ćemo dokazati na jednoj od tema koje se dotaknuo taj prilog: o Optužnici koju je u radijski eter pročitao Siniša Glavašević. Naime, iako ju je pročitao, Siniša Glavašević nije njen autor. Optužnica nije ni zamišljena, ni napisana ni distribuirana u Vukovaru nego izvan njega. Optužnica je trebala biti jedan od elemenata slagalice koja je slagana kako bi se stvorili uvjeti za nasilnu promjenu vlasti u Republici Hrvatskoj.

KLJUČNE RIJEČI: Bitka za Vukovar, Optužnica, informacijske operacije, percepcija i oblikovanje javnog znanja, Domovinski rat, Dnevnik HRT.

Summary: *The media have an important influence on the shaping of public knowledge of individuals as well as small and large groups and communities. The media interprets the past and present, predicts the future. It is therefore of strategic importance that the media offers honest, objective reporting with the implementation and observance of ethical principles in the service of general interest without ignoring the interests of various minority groups. Today, the media, unfortunately very often, has a function of creating perception rather than forming the knowledge as a basis for decision making process of different target audiences. Perceptions of past and/or reality that is trying to impose, is nothing else but the transformed truth into the function of preventing achievement of knowing the real truth. Future that is built on perception instead on knowledge about past and present, is an unstable construction which end in the forthcoming future is very likely. The imposition of perception, or we can say, the illusion of truth, is one of the forms in the implementation of modern information operations. Central Daily news of HRT, about the 20th anniversary of the Battle for Vukovar, which was published on 20th of November 2011. and many comments in other media, we consider it necessary to point out the fact that the published story was in a function of imposing a complete distortion of truth. We are going to show it describing the throe about one of the themes that are touched by published news: the Indictment that was read into the radio ether by Siniša Glavašević. Although he has read The Indictment, Siniša Glavašević not its author. The Indictment was not written or distributed in Vukovar, but outside of it. The Indictment*

was supposed to be one of the elements of the puzzle that is planned, organised and published trying to create the conditions for violent change of government in the Republic of Croatia.

Keywords: *Battle for Vukovar, Vukovar Indictment, Information Operations, perception and shaping of public knowledge, Homeland war, Croatian radio television daily news*

Uvod

Postati političar je postaja koja se dostiže tek na pola puta na mukotrpnom putu od politikanta do državnika.

Vremena brzih i burnih promjena mnoge promatrače vrlo često dovode u situaciju otežanog promatranja, pamćenja, promišljanja i razlikovanja bitnog od nebitnog, događaja od činjenica, istine od neistine, kako u vrijeme promatranja tako i nakon tog vremena. Naknadne raščlambe ipak moraju uzimati u obzir i velik broj drugih podataka koji tijekom vremena ugledaju „svijetlost dana“, a koji nisu, niti svim promatračima niti sudionicima, bili poznati u vrijeme kad su se događaji događali. Upravo smještanje događaja u kontekst vremena i prostora (užeg i šireg, na taktičkoj i strateškoj razini promišljanja, spoznaje, odlučivanja i djelovanja) omogućava objektivnije i točnije raščlanjivanje prošlosti s ciljem utvrđivanja istine.

Stoga je sagledavanje prošlosti s određene vremenske udaljenosti neophodno kako bi se izbjegao utjecaj neistina, namjerno ili nenamjerno, plasiranih u medijski prostor kao i utjecaj emocija na racionalno prosuđivanje istraživača.

Upravo iz tih razloga, a ponukani manipulativnim medijskim priložima u različitim medijima koji djeluju na i prema, hrvatskom korpusu javnog znanja, o 20 obljetnici pada Vukovara, prihvatili smo se pisanja ovog rada. Bitka za Vukovar je jedna od ključnih, prijelomnih bitaka u cijelom Domovinskom ratu. Sasvim sigurno je Bitka koja je donijela bitnu prevagu hrvatskim obrambenim snagama u slamanju siline agresora potpomognutog dijelom pobunjenog lokalnog stanovništva. To je i bitka koja je i dalje, upravo zbog različitih oblika djelovanja koja je agresor koristio u rušenju otpora branitelja, predmet mnogobrojnih rasprava i tumačenja; bitka oko koje se vode različite rasprave s različitim pozicija i s različitim nakanama. Selektivno

tumačenje pojedinih događaja u svezi s ovom Bitkom vodi ka svjesnom manipuliranju istinom, braniteljima Vukovara, ali i cijele Hrvatske. Ovim radom želimo dati što potpuniji i istinitiji prikaz jednog od događaja koji je privukao pažnju javnosti, koji se često zloupotrebljava i koristi u medijskim manipulacijama: izradu i objavu *Optužnice* koju je, u radijski eter, pročitao Siniša Glavašević, novinar Hrvatskog radio Vukovara.

Za potrebe ovog rada nisu korišteni dokumenti koji se nalaze u posjedu izvještajno-sigurnosnih službi Republike Hrvatske. Vrlo vjerojatno bi nam zadaća analiziranja uzroka i posljedica povezanih s nastajanjem i plasiranjem u javnost ove *Optužnice* bila olakšana da smo imali pristup i tim dokumentima. Htjeli smo izbjeći situaciju po kojoj nas se želi uspoređivati s tzv. „Manolićevom komisijom“ i njenim zaključcima. Te zaključke ovdje nećemo spominjati i nećemo ih komentirati jer želimo zadržati određenu udaljenost od njih. Međutim, u tim se arhivima vjerojatno nalaze i dokumenti koji bi mogli omogućiti jednostavnije i brže spoznavanje istine, koji sasvim sigurno daju bitno detaljniju sliku o međusobnim odnosima osoba ključnih za proces nastajanja i plasiranja u javnost *Optužnice*, njihovim odnosima s tada vodećim osobama pojedinih političkih stranaka, drugim protuobavjestima koje su širene iz i prema Zapovjedništvu OZ u Vinkovcima, evidencijskim i suradničkim kartonima pojedinih osoba iz kojih je vidljiva njihova povezanost s Upravom bezbednosti JNA (UB JNA, kolokvijalno nazivana starim nazivom KOS), zdravstvena dokumentacija pojedinaca nastala prije i tijekom Domovinskog rata, izvorne zabilješke i stenogrami pojedinih razgovora te druga bitna dokumentacija.

1. Istina

„Istina je najviša i najjača vrednota na području umnog života“ kaže Toma Akvinski². Spoznaja istine istraživačima treba biti cilj djelovanja, a ne sredstvo za postizanje nekog drugog cilja. Naime, ukoliko je spoznaja istine tek sredstvo za postizanje nekog drugog cilja, postoji opravdana mogućnost da se taj proces zloupotrebi za ciljeve koji nisu u suprotnosti s etičkim normama, ali i u s utvrđenom istinom. Stoga se opravdano treba postaviti pitanje je li u procesu spoznavanja istine dozvoljeno djelovanje te korištenje metoda i sredstava koji su suprotni uvriježenim

---

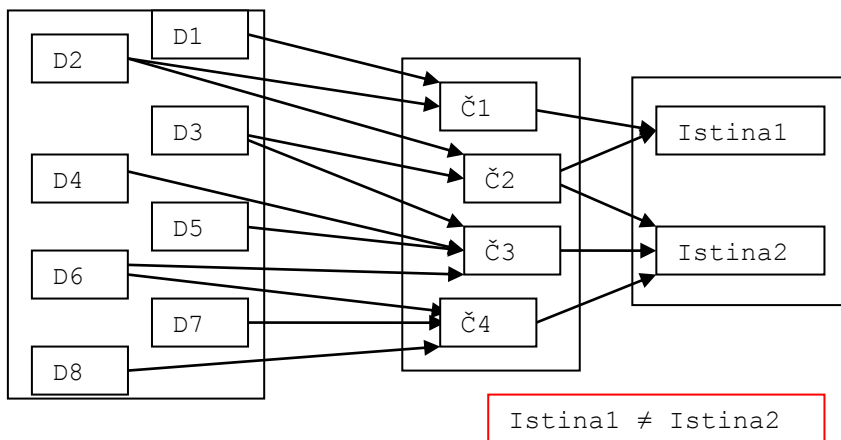
² Toma Akvinski: Izabrano djelo, Nakladni zavod Globus, Zagreb, 2005., str. 771.

etičkim normama civilizacijskog (vjerskog, kulturnog, etičkog, zakonskog) kruga kojem istraživač pripada? Odgovor na postavljeno pitanje nije jednostavan jer su razlozi i za i protiv dojmivi. Međutim, ipak smo mišljenja da postoje opće vrijednosti i norme kojih se u življenju treba držati.

Misaoni proces kojim se neka istina spoznaje, treba se temeljiti na jasno utvrđenim činjenicama. Činjenice pak treba utvrditi na temelju događaja koji su bitni za pojedina razmatranja a ne na događajima koji nisu i neće postati činjenice. Ako su činjenice pogrešno utvrđene, onda ni istina utvrđena na takvim činjenicama nije istina nego neistina.

Mogu li u istom korpusu javnog znanja (KJZ) istovremeno postojati dvije (ili više) bitno različitih istina koje različito tumače pojedine događaje i činjenice kako je to prikazano slikom 1?

Postoji li bitne razlike u istinitosti istina sa slike 1? Je li bar jedna od njih istina koju možemo smatrati uistinu istinitom? Promatrajmo istine kao skupove (Istinu 1 označimo slovom A, a Istinu 2 slovom B).

Slika 1. Od događaja preko činjenica do istine

Ovdje ćemo analizirati tri moguća odnosa ovih dvaju skupova³:

- *Istine su potpuno različite* ($A \cap B = 0$):

Kako je navedeno na slici 1, Istina 1 je drugačija od Istine 2, presjek skupova njihovih vrijednosti je jednak nuli, odnosno $A \neq B$. U tom je slučaju najmanje jedna od tih istina u

³ Postoji i četvrta mogućnost odnosa dvaju skupova koju ovdje nećemo posebno analizirati jer je ona jedna od dvije krajnje vrijednosti: kad su obje istine u biti netočne.

stvari neistina koja kao takva nije prepoznata. Onog trenutka kad se (ne)istina kao takva prepozna, ona je u funkciji potvrđivanja istinitosti druge (ili neke treće) istine, bilo djelomično, bilo u potpunosti. Ukoliko pretpostavimo, prema slici 1, da je A (Istina 1) neistina, onda možemo zaključiti da događaji koje smo koristili u utvrđivanju činjenica i te istine nisu to što smo mislili da jesu nego su u stvari pseudodogađaji koje planeri informacijskih operacija mogu učinkovito koristiti u stvaranju protuobavijesti, odnosno dezinformacija.

- *Postoji preklapanje u određenom dijelu istina ($A \cap B = N$ gdje je $0 < N < 1$)⁴*

U ovom slučaju je potrebno ponovo razmatranje događaja i činjenica kako bi se dostiglo jedno od krajnjih stanja u kojima bi mogli reći da smo utvrdili istinu.

- *Postoji potpuna podudarnost istina ($A = B$)*

U tom smo slučaju pravilno izdvojili događaje koji su uistinu činjenice, pravilno ih i točno analizirali i sintetizirali te utvrdili istinu.

Potrebno je ponovo naglasiti da ni i ovako utvrđene istine nisu konačne ni apsolutne istine već one i dalje, nužno, trebaju biti predmet daljnjih istraživanja i provjeravanja u skladu s novim podacima i informacijama koji nam vremenom postaju poznati.

Potruga za istinom je put kojim nije lako kročiti. To je, u svakom smislu, težak i zahtjevan put koji od tragača za istinom traži odricanja, ali ih i obvezuje na objektivno sagledavanje svih podataka do kojih dođu bez obzira na njihov mogući utjecaj na prijašnje stavove istraživača. Naime, nije sramota mijenjati mišljenje temeljem novih spoznaja, odnosno novih i pouzdanih činjenica i istina do kojih se u međuvremenu došlo i/ili ih se spoznalo. Smisao životnog puta istraživača mora biti neprekidno traganje za istinom bez obzira na poteškoće, znane i neznanе, koje ih na tom putu očekuju. Jer potraga za istinom nema alternativu. Propitivanje istinitosti treba biti stalna obveza koja stoji pred istraživačima. Posebno, ukoliko se radi o traženju istine u informacijsko doba koje obiluje namjerno i/ili nenamjerno plasiranim poluistinama i neistinama (a oba su pojavna oblika u biti neistine). Jedan od bitnih preduvjeta traganja za istinom jest korištenje racionalnog te

---

⁴ Vrijednost 0, odnosno prazan skup je situacija kad su obje istine različite, dok je vrijednost 1 stanje kad su obje istine podjednake i kad je njihov presjek jednak jednoj od (bilo kojoj) tvrdnji.

izbjegavanje korištenja emocionalnog dijela osobnosti jer emocije negativno utječu na sposobnost istraživača da donese vjerodostojne zaključke i spozna istinu.

2. Bitka kod Termopila vs Bitka za Vukovar

Jedna od najpoznatijih bitaka iz povijesti ratovanja je ona koja se, krajem ljeta 480. prije Krista, odvijala kod uskog prolaza u Grčkoj, poznatog pod imenom Termopil („Vatrena vrata“). U tom su se uskom prolazu sukobile su se dvije vojske: Perzijska koju je predvodio perzijski vladar Kserkso I. te Grčka pod vodstvom kralja Sparte Leonide I. Perzijska je vojska bila bitno brojnija od Grčke, iako ni približno u omjerima kako to spominju starogrčki izvori. Bitka je postala poznata po hrabrosti i požrtvornosti branitelja, posebno Spartanaca predvođenih Leonidom, u želji da zaustave brojnijeg agresora i pokušaju spasiti svoje obitelji, svoje domove. Bitka je poznata i kao bitka ishoda koje nije bio odlučan izravno na bojnopolju nego je obilježena izdajom branitelja od strane lokalnog pastira. Naime, prolaz Termopil je u to vrijeme bio širok svega 14 metara zbog čega je manja grupa odlično uvježbanih i motiviranih vojnika mogla dugo odolijevati napadima protivnika. Međutim, lokalni pastir Efiijalt je perzijancima otkrio postojanje planinskog prolaza kojim je agresor zaobišao položaje branitelja Termopila, opkolio ih te napadom s leđa pobijedio.

Koje su sličnosti i razlike između bitke kod Termopila i bitke za Vukovar? Je li general Blago Zadro⁵ hrvatski Leonida, i ima li on svoga (jednog ili više njih) Efiijalta?

Razlike i sličnosti:

- u grčkom slučaju branitelji su izabrali mjesto sukoba s Perzijancima dok su u slučaju Vukovara agresori odredili makro, a branitelji mikro lokacije sukoba; pravilnim izborom mjesta za organiziranje obrane po pojedinim dijelovima grada Vukovara, branitelji su odredili mjesta izravnih dodira s agresorom⁶;

---

5 Iako je general Blago Zadro nesumnjivo jedan od istinskih heroja Domovinskog rata, ovdje njegovo ime koristimo kao sinonim za sve lokalne zapovjednike u Vukovaru koji su vodili obranu onih dijelova grada u kojima su se nalazili, kao i za sve branitelje koji su se borili u Vukovaru. Stoga se svaki od tih zapovjednika može poistovjetiti s Leonidom, a branitelji sa Spartancima.

6 Pravilan izbor mikro lokacija za obranu pojedinih dijelova grada od strane zapovjednika na lokalnim razinama, omogućio je učinkovitu, dugotrajnu i uspješnu (bez obzira na konačan rezultat pada Vukovara) obranu Vukovara. Potrebno je navesti da je upravo gradnja ceste Vukovar-Vinkovci preko, Bogdanovaca i Marinaca, u samo predvečerje sukoba omogućilo dugotrajniju obranu grada. Obrana Vukovara je istovremeno

- bitka kod Termopila je trajala svega 3 dana dok su Vukovarski branitelji izdržali skoro 3 mjeseca opsade;
- u Grčkoj se tada vodila još jedna pomorska bitka dok su se u Hrvatskoj odlučne bitke istovremeno vodile na nekoliko bojišta (da spomenemo samo neke: Osijek, Vinkovci, Zapadna Slavonija, Banija, Karlovac, Gospić, Otočac, Zadar, Šibenik, Dubrovnik);
- gubitak bitke kod Termopila je označio početak strašnih razaranja perzijske vojske po Grčkoj dok su branitelji Vukovara slomili udarnu snagu agresora na Hrvatsku, odnosno uspješno su zaustavili agresora već na „prvoj postaji“ njegovog glavnog pravca napada u agresiji na Hrvatsku;
- bitka kod Termopila je primjer kako se i danas slave njeni junaci-branitelji, dok oko bitke za Vukovar i dalje postoje mnoge kontroverze i predrasude koje su, prema svim dostupnim podacima, proizvod specijalnog rata⁷ koji je agresor vodio protiv branitelja i Republike Hrvatske;
- u oba slučaja su branitelji bili bitno malobrojniji u odnosu na agresora, ali snažnog domoljubnog morala;
- u oba slučaja je tek opkoljavanje branitelja stvorilo uvjete prema kojima je pobjeda agresora postajala izvjesna;
- u oba slučaja su branitelji ostali do kraja⁸ na bojnom polju braneći svoje obitelji, svoje domove, svoje sugrađane, svoju domovinu;
- bitka kod Termopila je bila bitka od strateške važnosti za Grčku dok je bitka za Vukovar, u tom trenutku za Hrvatsku imala taktičku važnost; međutim, branitelji Vukovara su je svojim naporima pretvorili u bitku strateške važnosti za Republiku Hrvatsku;
- ishod bitke kod Termopila je u mnogočemu odlučio lokalni grčki pastir Efijalt koji je perzijancima omogućio zaobilazak grčkih snaga dok je u slučaju bitke kod Vukovara „peta kolona“ izravno utjecala na psihofizička stanja branitelja sustavnim širenjem dezinformacija i istovremenim prikupljanjem podataka potrebnih za kasnije, kako se pokazalo sustavno isplanirane,

---

omogućila Hrvatskoj dovoljno vremena za organiziranje, opremanje i obučavanje vojno-redarstvenih postrojbi, ali i doprinijela (zbog razaranja kojima su bili izloženi) inozemnom shvaćanju da je Hrvatska uistinu izložena koordiniranoj i brutalnoj agresiji izvana i pobuni iznutra.

7 Koji danas, uglavnom, nazivamo nazivom Informacijske operacije.

8 Ovdje ne želimo praviti razliku među braniteljima koji su ostali u Vukovaru i onih koji su, posebno zadnjih dana prije pada Vukovara, krenuli u proboj prema slobodnom području RH.

organizirane i provedene zločine protiv civila, ranjenika i ratnih zarobljenika;

Vukovarski su branitelji pored fizičke opkoljenosti bili i pod snažnim utjecajem srbijanskih „specijalnih/psiholoških operacija“ odnosno pod utjecajem snažnih i brojnih informacijskih napada izvana, ali i iznutra, kroz suradničku mrežu jugoslavenskih i srbijanskih civilnih i vojnih izvještajno-sigurnosnih službi kao i već navedenih pripadnika „pete kolone“.

3. Telekomunikacijski promet

Međusobni informacijski promet između Vinkovaca i Vukovara kao i promet prema drugim krajevima Hrvatske, bio je predmet agresivnog napada različitih interesnih strana. Prema danas javno dostupnim podacima možemo reći da se snimke komunikacijskog prometa iz vremena događanja bitke za Vukovar u javnost redovno puštaju iz bar dva izvora: izvori iz izvještajno-sigurnosnog sustava Srbije te iz kruga osoba koje su bili dio Zapovjedništva OG u Vinkovcima.

a. Snimanje komunikacija – 1. dio

U tjedniku ST⁹, tiskan je prvi dio stenograma¹⁰ razgovora vođenih iz zapovjedništva OG u Vinkovcima s pojedinim državnim dužnosnicima: Predsjednikom Republike, Ministrom obrane te Načelnikom GS OS RH. Prema pisanju ST-a, odluku o snimanju tih razgovora, vođenih „dva-tri dana prije pada Vukovara u Komandi obrane u Vinkovcima“¹¹ donijeli su, zajednički Mile Dedaković i Ljiljana Toth:

„Ocjenjujući da ponašanje i razgovori s pojedinim osobama iz vrhovništva nisu produktivni, Ljiljana i Jastreb odlučuju snimiti jedan dio tih razgovora kako bi, u određeno vrijeme, mogli poslužiti kao uputak o tome tko je zapravo izgubio Vukovar“.

Te su snimke ostale u posjedu osoba iz Zapovjedništva OG iz Vinkovaca koje su ih snimale te su ih naknadno selektivno

---

9 Stenogrami Jastrebovih razgovora iz Vinkovaca s vrhovništvom Hrvatske; Prva prava istina: Tajna Vukovarske tragedije, Slobodni tjednik, broj 93, 30. prosinca 1991., str. 8.-10.

10 Drugi dio stenograma je tiskan u sljedećem broju ST-a. broj 94 od 8. siječnja 1992., str. 11.-13.

11 ST, broj 93., strana 8.

dostavljali pojedinim medijima kako bi pokušali oblikovati javno znanje o padu Vukovara u skladu s vlastitim interesima.

b. Snimanje komunikacija – 2. dio

Prema stenogramima i priloženim tonskim snimkama¹² objavljenim u knjizi *Vruće veze*¹³ vidljivo je da su i srbijanske/jugoslavenske izvještajno-sigurnosne službe, neprekidno i učinkovito nadzirale komunikacijski promet iz i prema Zapovjedništvu OG Vukovar-Vinkovci-Županja smještenom u Vinkovcima te komunikaciju vođenu iz i prema braniteljima u Vukovaru. Obje grupe dostupnih snimaka je potrebno usporedno raščlanjivati kako bi se utvrdila istina o Optužnici, njenim autorima, distributerima te namjerama koje se s njom tada htjelo postići.

Dio stenograma objavljenih u *Vrućim vezama* je, sasvim sigurno, namjerno krivotvoren. To se prvenstveno odnosi na stenogram „kolegijuma ministra unutrašnjih poslova vlade Hrvatske“¹⁴. Pojedini stenogrami, kojih je objavljen i tonski snimak na audio snimkama koje dolaze uz knjigu, je također mijenjan. Stoga ćemo u razmatranje, uglavnom, uzeti stenograme s pripadajućim snimkama. Na žalost, u velikoj većini slučajeva, stenogrami nisu popraćeni vremenskom odrednicom nastanka (nema ni datuma ni vremena) snimki. Stoga ih je relativno teško smjestiti u prostorno-vremenski odnos. Ipak, nekim je razgovorima, s obzirom na izrečeno, ipak moguće približe odrediti datum i vrijeme nastanka. Potrebno je naglasiti da sama činjenica da su razgovori snimani, analizirani i čuvani, ukazuje i na ozbiljnu mogućnost njihove višestruke zlouporabe i naknadno smišljene manipulacije.

Vidljivo je da je snimljeno nekoliko razgovora koje su vodili Mile Dedaković i Ljiljana Toth iz Zapovjedništva OG s hrvatskim vodstvom¹⁵, s osobama u sjedištu HSP-a u Zagrebu¹⁶, kao i s urednicima i novinarima zagrebačkog

---

12 Tonske snimke su objavljene i na CD naziva „The best of KOS“ koji je bio priložen uz časopis „Gordogan“, broj 1, Jesenski i Turk, Zagreb: 2003., urednik Branko Matan.

13 Milan Vidojević, Dragoljub Bulat; *Vruće veze*, Samostalno autorsko izdanje, Beograd, 2000.

14 *Vruće veze*, Glava prva, str. 27.-32.

15 *Vruće veze*, Glava četrnaesta, str. 79.-81.; Glava šesnaesta, str. 85.-87., Glava sedamnaesta, str. 89.-90.

16 *Vruće veze*, Glava devetnaesta, str. 95.-96., Glava dvadeseta, str. 97.-100., Glava dvadeset prva, str. 101., Glava dvadeset druga, str. 103.-104.

Radia 101¹⁷ s ciljem plasiranja *Optužnice* u javnost. Budući da su članovi Zapovjedništva OG u Vinkovcima trebali biti svjesni mogućnosti da se, a posebno u ratnim uvjetima u zoni neposrednih ratnih operacija, ovakvi razgovori snimaju od strane protivničke strane, njihovi sadržaji u najmanju ruku izazivaju sumnju u stvarne namjere sugovornika iz Vinkovaca.

Nije uobičajeno da se razgovori sa sadržajima kojima se otkrivaju namjere, spremnost, brojnost, opremljenost, obučenos, voljnost, raspored postrojbi u području izravnih ratnih djelovanja na ovakav način jednostavno pružaju protivničkoj strani. Posebno kad se radi o razgovorima s ključnim osobama iz državnog vrha. Istovremeno je vrlo neobično to da se, što se da primijetiti, sugovornici kroz razgovore ciljano navode na davanje određenih izjava koje protivnik, u svojim vojnim i političkim djelovanjima može obilno iskoristiti na štetu ne samo branitelja Vukovara nego i na štetu Republike Hrvatske. Prvenstveno se misli na razgovore u kojima se, a što je potpuno neprihvatljivo i s političke i povijesne istine, netočno i štetno, hrvatski branitelji (ne samo Vukovara) identificiraju s ustašama. Sotonizacija hrvatskih branitelja i hrvatskog državnog vrha te njihovo izjednačavanje s ustaškim pokretom, bila je jedna od ključnih teza agresora kojima je pokušao opravdati svoju agresiju. Iste je te argumente agresor koristio i u pripremi planiranja i realizacije izvršenja zločina nad braniteljima Vukovara, kao i na drugim mjestima u Hrvatskoj i BiH koja su napadali.

Tot¹⁸: ... da pravim ljudima pošaljete muzičkih kaseti sa pravom pravcatom pjesmom... ukoliko imate kasetu, samo nas interesira „Mlad ustaša“, ništa drugo ... Znete koje su naše prave pjesme .. „Magla nad Zagrebom“

Lača: Ono, „Gusta magla iznad Zagreba...“ Ja imam jednu takvu, ali je snimak loš...

Tot: Joj, pa šta ima veze, mi nemamo nikakvu, gospodine... to nam daje moral i snagu... Gospodine, znate šta bih vas molila, da na vašem nekom od sledećih sastanaka donesete uredbu, da nitko ne smije staviti slovo „U“ na čelo, dok ga ne zavrijedi... jel'to je najdraža oznaka cijelog mog života i moje porodice i svih mojih prijatelja...“¹⁹

---

17 Vruće veze, Glava osamnaesta, str. 91.-94.

18 Razgovor je vodila Ljiljana Toth iz Zapovjedništva OG u Vinkovcima s Franom Lačom iz HSP-a u Zagrebu.

19 Vruće veze, str. 103.-104.

4. Optužnica

Jedan od događaja iz Domovinskog rata koji se danas prigodno koristi u različite svrhe, a kako smo već najavili u uvodu, koji je izazivao i izaziva mnoge prijepore jest objava tzv. „*Glavaševićeve Optužnice*“ koju je Siniša Glavašević, novinar Hrvatskog radio Vukovara (HRV) i jedan od heroja bitke za Vukovar, pročitao u vrijeme neposredno prije okupacije Vukovara od strane jugoslavenskih i srbijanskih agresora. Namjera nam je racionalno i nepristrano, bez uplitanja emocija, sagledati što je moguće više javno dostupnih podataka iz relevantnih izvora te rekonstruirati povezane procese nastanka i javne distribucije navedene „*Optužnice*“.

Istovremeno pokušat ćemo rekonstruirati tijek kretanja *Optužnice*, od nastanka do njene javne objave. Također ćemo pokušati utvrditi moguće razloge zbog kojih je napisana i objavljena, ciljeve koji su se njenim objavljivanjem htjeli postići te njene stvarne, ali što je još važnije, prikrivene stvaratelje.

Prilikom traženja istine potrebno je razlikovati, kako smo u početku već naglasili, događaje od činjenica. Događaj nije, i ne mora biti, ujedno i činjenica. Uzmimo dva jednostavna, a za ovo razmatranje bitna, primjera:

Događaj prvi: Siniša Glavašević je pročitao „*Optužnicu*“ u eter HRV-a.

Činjenica: Nije nužno da je Siniša Glavašević ujedno i autor *Optužnice* koju je pročitao.

Događaj drugi: Ideja za pisanje *Optužnice*, kao i njen prvi sadržaj, vrlo je vjerojatno nastala kao proizvod djelovanja grupe Opera.

Činjenica: Siniša Glavašević koji ju je pročitao nije zbog toga istovremeno i suradnik UB JNA.

Ovdje smo naveli samo dva događaja koji, ukoliko se ne poznaje kontekst događaja u tom vremenu i prostoru, mogu utvrđivanjem netočnih činjenica izravno utjecati na donošenje potpuno pogrešnih zaključaka, kako smo pokazali na primjeru prikazanom na slici 1.

Traženje istine, posebno o događajima iz Domovinskog rata, nas obvezuje zbog budućnosti koju naraštajima koji dolaze trebamo ostaviti bez otvorenih pitanja kojima se njihov napredak može zaustavljati.

Postoji nekoliko vrlo zanimljivih i neobičnih činjenica povezanih s *Optužnicom* te objavljenim stenogramima (koje smo već spominjali) telefonskih razgovora:

- podređeni lokalni zapovjednici, u ratnom vremenu, snimaju telefonske razgovora sa sebi nadređenim

- zapovjednicima, pa čak i sa Predsjednikom Republike koji je i njihov Vrhovni zapovjednik;
- svoje sugovornike „navlače“ na izricanje nečega što će naknadno zloupotrebjavati;
  - u javnost distribuiraju obrađene stenograme pojedinih razgovora bez njihovog prostorno-vremenskog određenja s ciljem navođenja publike na pogrešne zaključke;
  - u ratnim uvjetima koriste otvorene (nezaštićene) komunikacijske kanale (a koje protivnička strana sasvim sigurno nadzire) za iznošenje podataka koji mogu imati bitne negativne učinke po obrambene snage;
  - *Optužnicom* autori optužuju državni vrh za veleizdaju te smrt i patnje 15 000 stanovnika Vukovara;
  - pojedini ključni akteri ove rekonstrukcije iz tog doba su se aktivno uključili u politička djelovanja stranke koja je otvoreno zagovarala dostizanje „hrvatske granice na Drini“.

Ove činjenice nameću potrebu objektivnog i racionalnog sagledavanja cijelog niza događaja, ukazuju na znatne probleme u zapovjednom lancu te na potrebu traženja stvarne, a ne prisilno nametnute poluistine o navedenoj Optužnici kao i o ulozi pojedinih osoba, ali i aktivnih djelatnika i suradnika UB JNA u njenom nastajanju i distribuiranju.

Možemo li zamisliti situaciju da danas, u mirnodopsko vrijeme, neki od podređenih lokalnih zapovjednika hrvatskih postrojbi inzistira na razgovoru s Predsjednikom Republike, taj razgovor tajno snima, u razgovoru koji vodi zloupotrebljava ukazano povjerenje Predsjednika Republike te ga potom, u otvorenom pismu javnosti „potkrijepljenog“ iskonstruiranim razgovorima i netočnim činjenicama, optužuje za veleizdaju? Usporedimo li ovu *Optužnicu* i kontekst tadašnjih ratnih događanja s tzv. „Pismom 12 generala“ u mirnodopskom vremenu, vidljivo je kakve su posljedice, već tada, mogle snositi vojne osobe koje su, u ovom slučaju, vojni poziv zamijenile, opasnim i neprihvatljivim politikantskim i političkim djelovanjima.

a. Tko je napisao Optužnicu?

Optužnica sadrži cijeli niz navoda kojima se tadašnju državnu vlast optužuje za veleizdaju zbog čega bi, a što je vjerojatno planirano i da bude jedna od posljedica takve optužbe, takvu vlast bilo potrebno smijeniti korištenjem svih za to potrebnih metoda, radnji i sredstava. *Optužnica* cilja na

poticanje snažnih emocija kod čitatelja: pozitivnih prema stanovništvu i branitelja Vukovara te negativnih koje upravlja prema državnoj vlasti u Zagrebu.

Odmah na početku želimo naglasiti da nećemo koristiti u javnosti spominjani naziv „Glavaševićeva *Optužnica*“ jer ćemo pokazati i dokazati da Siniša Glavašević nije njen autor. Naime, iako ju je Siniša Glavašević pročitao u radijski eter, on nije njen autor. Odnosno, nesporni događaj čitanja nekog teksta ne znači i činjenicu da je ta osoba autor tog istog teksta. Upravo u ovakvim jasno utvrđenim činjenicama temeljit ćemo naše zaključke. Onog trenutka kad u ovom radu utvrdimo osobu koja je „*Optužnicu*“ prva, u rukopisu pokazala, a potom i otipkala, imenom te osobe nazvat ćemo ovu „*Optužnicu*“.

b. Zapovjedništvo OG Vinkovci-Vukovar-Županija u Vinkovcima i Optužnica

Sredinom listopada 1991. (noću s 11./12.10.), na nagovor svojih najbližih suradnika tadašnji zapovjednik obrane grada Mile Dedaković Jastreb u pratnji nekoliko osoba, napušta Vukovar. S Milom Dedakovićem, Vukovar su napustili i neke njemu tada bliske osobe. Jedan od njih je i Nikola Toth, poznat i kao Fenix ali i kao Zlatko čija se obitelj, u tom trenutku, nalazila izvan ratom zahvaćenog područja RH.

U Vinkovcima se, 13.10.1991. osniva Zapovjedništvo OG Vinkovci-Vukovar-Županija. Za zapovjednika OG imenovan je dopukovnik Mile Dedaković. Istovremeno se zapovjednikom obrane Vukovara imenuje kapetan Branko Borković, mladi Jastreb. Navedene dužnosti obojica obnašaju do 16.11.1991. kad Milu Dedakovića²⁰ na dužnosti zapovjednika mijenja Vinko Vrbanac, a Branka Borkovića zamjenjuje Stipe Pole²¹, tadašnji načelnik Policijske uprave Vukovar.

c. Nastajanje Optužnice

Krajem listopada 1991. (ne prije 20.10.), u zapovjedništvo OG u Vinkovcima stiže i Ljiljana Toth (supruga Nikole Totha) koja preuzima određene administrativne poslove. Upravo

---

20 Davor Marijan, Bitka za Vukovar 1991., Scrinia Slavonica 2, 2002., str.367.-402., str. 371.

21 Stipe Ivanda: Vukovar od nade do beznađa; Hrvatsko društvo logoraša srpskih koncentracijskih logora, Zagreb, 2010., str 231.-232.

Mile Dedaković, u jednom od niza intervjua²² koji je dao, izričito tvrdi da je Ljiljana Toth osoba kod koje je, u rukopisu, vidio prvi primjerak *Optužnice* i koja mu je predložila njenu izradu i plasiranje u javnost:

„Činjenica je da je, oko 7 sati²³, Ljilja meni pročitala Optužnicu koja je bila u rukopisu. Čiji je rukopis ne znam, nije me ni interesiralo tko je to pisao, nisam imao vremena da idem u toliko detalja. Rekao sam: „Ljiljo, ja se s tim u principu slažem, no to se mora poslati u Vukovar, pa neka Vukovar odluči. Ako se oni slažu, neka to pošalju Saboru“. A mi ćemo, budući da smo imali bolje veze, iz Vinkovaca Optužnicu poslati ostalima. Vukovar je potvrdio da se slaže s tim. I onda je to bila samo tehnička stvar.“

Dodatni razlog zbog kojeg tvrdimo da je *Optužnica*, u ovakvom obliku nastala u Zapovjedništvu OG u Vinkovcima jest i sam njen izgled. Naime, kako je vidljivo usporedbom privitaka broj 1 s privitcima brojevi 2 i 3, dio dokumenata s naslovima kojima se isti treba dostaviti je po izgledu, obliku, mjestu na kojem se nalazi i sadržaju gotovo identičan. Postoji jedino, za utvrđivanje izvora dokumenta nebitna, razlika u dostavi prvog i drugog dokumenta i na adresu Predsjednika RH.

Ovdje želimo navesti i jednu nedosljednost u vezi s *Optužnicom* koja jasno ukazuje da Siniša Glavašević nije njen autor. Postoje novinska izvješća Siniše Glavaševića, kao i drugih novinara s HRV u kojima su iznesene slične, ali blažim rječnikom izgovorene tvrdnje o tome da Vukovar nije dobio pomoć koju traži i treba. Sva su ta izvješća novinari HRV potpisali vlastitim imenima i prezimenima. Istina je da su izvješća na Radio Zagrebu skraćivana zbog ratnih uvjeta u kojima se Hrvatska nalazila. Naime, cenzura novinskih izvješća (audio, tonskih i video) nije nikakva novost u povijesti ljudskih sukoba. Čak i danas kad je gotovo cijeli svijet postao dostupan zbog postojanja globalnog informacijsko-komunikacijskog sustava, pokušavaju se uvesti ograničenja u javljanjima s kriznih, a kamo li ne s ratom pogođenih, područja. Stoga Siniša Glavašević nije imao razloga da se krije općim potpisom „Vukovar“ kojim je *Optužnica* potpisana. Istovremeno je cijeli tekst pisan u prvom licu jednine, a potpisan imenicom koja označava

---

22 Mile Dedaković – Jastrebo: Ja nemam snage mrziti i osvećivati se; ST - Slobodni tjednik, broj 93, 30. prosinca 1991., str 11.-13.

23 Na žalost, u tekstu se ne navodi datum kad se taj događaj dogodio. Da je tada datum bio naveden, znatno lakše bi bilo utvrditi mnoge druge pojedinosti u vezi s *Optužnicom*.

množinu. Siniša Glavašević, kao ni drugi novinari si vjerojatno ne bi dozvolili takvu gramatičku grešku. Međutim, to može ukazivati na namjeru autora *Optužnice* da je pokušaju podmetnuti nekom novinaru kako bi je isti emitirao u javnost.

Potrebno je istaknuti da je navode o tome da je Ljiljana Toth autorica *Optužnice*, demantirala u sljedećem broju ST-a putem odvjetnika Zvonimira Hodaka. Međutim, smatramo da ima previše podataka koji ukazuju da je ipak Ljiljana Toth osoba koja je prva imala rukom ispisan tekst *Optužnice* te ga je kasnije, prema svjedočenjima tadašnjih djelatnika Zapovjedništva, pretipkala te distribuirala. Naime, tadašnji djelatnici Zapovjedništva tvrde da je upravo Ljiljana Toth bila ta osoba koja ih je obilazila prikupljajući njihove potpise na dno papira na kojem je bila otipkana *Optužnica*. Stoga ćemo Ljiljanu Toth ipak držati prvom poznatom autoricom *Optužnice* zbog čega *Optužnicu* treba nazivati njenim, a ne Glavaševićevim, imenom i prezimenom.

d. Različite *Optužnice*

U javnosti je dostupno nekoliko različitih primjeraka *Optužnice* koje nam mogu pomoći u približem utvrđivanju mjesta i vremena njenog nastanka.

Jedna od verzija *Optužnice* koja sadrži datumsko i prostorno određenje je dostupna na nekoliko internetskih portala i blogova²⁴. Taj primjerak *Optužnice* je dana 9.11.1991. u 12.57 sati zaprimljen na telefaxu tadašnjeg Radio Zagreba. Poslana je iz CO SNO²⁵ Vinkovci, sa faxes brojem 056 21266). Odnosno iz Zapovjedništva OG je telefaxom (za kojeg Mile Dedaković u razgovoru s Predsjednikom Republike tvrdi da ga nema) poslana u informativni program Radio Zagreba. Na dnu *Optužnice* napisana je sljedeća poruka (koja se ne pojavljuje na drugim, javnosti poznatim, primjercima):

“Prestanak informativne blokade u OG Vinkovci-Vukovar-Županja uvjetovan je objavljivanjem ove optužnice.

VUKOVAR“

24 Vukovarska optužnica: Dnevnik; URL: <http://www.stkpula.hr/dragotadic/list.php?ploca=Vukovarska%20optu%BEnica&redar=5&kreda=dokument>, dostupno: 5.12.2011

25 Kratica CO SNO vjerojatno ima sljedeće značenje: Centar za obavješćivanje Sekretarijata za narodnu obranu

Istoga je dana *Optužnica* stigla i na telefax uređaj u Sabor RH za vrijeme trajanja sjednice.

Glede „informativne blokade u OG“ potrebno je citirati i dopis²⁶ koji je štíćenom vezom 31.10.1991. iz zapovjedništva u Vukovaru uputio tadašnji zapovjednik obrane grada Branko Borković mladi Jastreb zapovjedniku OG u Vinkovcima, Mili Dedakoviću Jastrebu:

DEDAKOVIĆ MILETU

Dosta mi je tebe i tvog lupanja
gluposti. Ovu reziziju nakon blokade
informativnog prostora, koju si nam
priredio zajedno sa jakim snagama
HRV-a i HTV-a o padu Lussca skupo nas
je kosstala. Za ovo stanje si ti u
potpunosti odgovoran i moglo bi te
stajati glave jer ukoliko nisi
sposoban da izvrssiss svoj zadatak
samo do granica opccine VU, visse od
toga ne trazzimo, nemass pravo ni da
nam nanosiss sstetu ssirenjem lazzi i
dezinformacija. Zabranjujem ti da
visse ni jednom rijeccju ne spomeness
VU u sredstvima javnog priopccavanja.
Nama ne trebaju veliki oslobodinci jer
mi nismo pali vecc trazzimo da nakon
mjesec dana uradiss svoj posao za koji
si sam sebe i ovlastio, a sada se i
dokazzi jer mi svoj posao radimo kako
treba.

ml. Jastreb

13:39 31.10.1991

PRIMIO D.

Ovakav rječnik te iznošenje optužbi na račun drugih časnika, dočasnika i vojnika u Vukovaru, Vinkovcima, Osijeku i Zagrebu, nije bio stran Branku Borkoviću zbog čega je dolazilo do brojnih nesuglasica.

Optužnica nije objavljena u informativnom programu Radio Zagreba čak ni nakon nepriličnih prijetećih riječi upućenih tadašnjim urednicima od strane pojedinaca iz tadašnjeg zapovjedništva OG. Stoga pokušavaju naći drugi način, odnosno komunikacijski kanal, putem kojeg mogu *Optužnicu* plasirati u javnost. Prema snimkama (ako im se može vjerovati) koje su objavljene u knjizi Vruće veze, Ljiljana Toth uporno traži vezu među domaćim i stranim

---

²⁶ Dopis je u Vinkovcima zaprimljen 31.10.1991. u 13.39 sati.

novinarima koji bi *Optužnicu* trebali objaviti širokoj, domaćoj i međunarodnoj, javnosti.

Na internet stranicama stranke HSP 1861., u njihovom glasilu „Hrvatsko pravo – prve stranačke online novine u Republici Hrvatskoj“²⁷, se pak, u vezi s nastajanjem i distribucijom *Optužnice*, navodi nekoliko različitih podataka koji su u suprotnosti sa svjedočenjima relevantnih osoba²⁸:

„Pismenu moralnu Optužnicu protiv hrvatskog državnog vrha zbog izdaje Vukovara napisao je novinar Hrvatskog radio Vukovara Siniša Glavašević.“

„... predsjednik Hrvatske stranke prava Dobroslav Paraga je moralnu Optužnicu, za pad Vukovara, protiv Tuđmana dobio potpisanu od Siniše Glavaševića, koji je Dobroslavu Paragi poslao Optužnicu telefaxom iz Hrvatskog Radija Vukovara, u ured Hrvatske stranke prava.“

„... a pismenu Optužnicu je Siniša Glavašević, za svaki slučaj, kako ne bi bila uništena i kako ne bi postala nedostupna hrvatskoj javnosti, poslao 1. studenoga 1991. godine (18 dana pred pad grada) telefaxom Dobroslavu Paragi u ured Hrvatske stranke prava u Zagrebu.“

Ukoliko su prethodno navedene tvrdnje Mile Dedakovića o tome da je, nazovimo ga „nacrt *Optužnice*“, poslao u Vukovar na odobrenje, to znači da je *Optužnica* napisana nekoliko dana prije 9.11. kad je poslana na Radio Zagreb. Možda je uistinu i nastala oko 1.11. kako to tvrde iz stranke HSP 1861. Međutim, tada im je sigurno nije poslao Siniša Glavašević, a posebno ne telefaxom. Mogli su je dobiti jedino iz zapovjedništva OG u Vinkovcima s kojima su imali učestalu komunikaciju, telefonom i telefaxom. O intenzivnoj komunikaciji svjedoče i mnogobrojne izjave, tonske snimke i dokumenti dostupni javnosti, a iz kojih se vidi da je tadašnji predsjednik HSP-a Dobroslav Paraga, koji se potpisivao kao „Vrhovni zapovjednik HOS-a“, tadašnjeg zapovjednika OG Milu Dedakovića proglasio „vrhovnim zapovjednikom svih jedinica i glavnim koordinatorom za područje općina Vinkovci, Vukovar i Županja“²⁹.

27 Hrvatska Stranka Prava 1861, URL:<http://www.hsp1861.hr/indexa.html>

28 Vukovar 1991. (3/3); 18.studenoga 1991.-18.studenoga 2006.; Tko su hrvatski branitelji, tko su izdajice?, URL: <http://www.hsp1861.hr/vijesti11/05112006-1.html>, 13.12.2011.

29 Kako je to vidljivo iz pravitaka broj 6 i 7. Naknadno je, po povratku iz Vinkovaca, Mile Dedaković imenovan glavnim inspektorom HOS-a. Međutim, nakon nekog vremena Mile Dedaković se vratio, uz suglasnost predsjednika Tuđmana, u sustav HV.

5. Telefax

Prema svjedočenjima branitelja Vukovara, od kojih su neki u njemu ostali do zadnjeg dana, HRV (posebno nakon preseljenja u za rad sigurniji, podrumski, prostor) nije imao telefax uređaj kao ni mogućnost korištenja izravne, „vanjske“, telefonske veze. Svako spajanje prema „vanjskim“ brojevima bilo je moguće jedino preko Zapovjedništva obrane grada i uz suglasnost tadašnjeg zapovjednika Branka Borkovića. Istovremeno, nije poznato ni da je Zapovjedništvo obrane grada imalo telefax uređaj.

Međutim, u istom podrumu u kojem se nalazio HRV, bili su smješteni i djelatnici vukovarske pošte koji su mogli imati telefax uređaj. Naime, ipak postoje podaci koji ukazuju da je i iz opkoljenog Vukovara bilo moguće postali telefax poruke. U knjizi „Priče iz Vukovara“³⁰, urednik izdanja Mladen Kušec navodi:

„Zagreb, 11. studenog 1991. U Hrvatskoj je rat. Siniša Glavašević, čovjek kojega sam uvijek uzbuđeni novinarski glas već odavno povezao s glasom slobodnog i nepokorenog Vukovara, sinoć me je, u telefonskom razgovoru, tko zna po koji put, ponovno iznenadio. Uz nezaobilaznu molbu da kao novinar i književnik učinim sve što mogu za Vukovarce i Vukovar, očito predosjećajući strahote koje su iz sata u sat sve više prijetile i ljudima i gradu, zamolio me da učinim nešto i za njega osobno. Ne znam da li možete razumjeti uzbuđenje kada vas netko u pola noći telefonom nazove iz okruženog Vukovara i gotovo bojažljivo najavi da ima osobnu molbu. Što vam tada sve može proći kroz glavu i srce. Ali, svakako, najmanje sam očekivao: »Mladene, u razrušenom Vukovaru nešto sam, uz novinska izvješća, napisao i za svoju dušu i za dušu Vukovara. Ako uspijem poslat ću vam faxom tu svoju dječicu pa vas molim da, kada to pročitate, kažete što je to i treba li to još kome osim meni i mome gradu«.

I dan kasnije, 12. studenog u 17 sati i 31 minutu, počele su na privatni fax u zagrebačkom predgrađu stizati priče Siniše Glavaševića.“

Na stranicama knjige „Priče iz Vukovara“ tiskana su i zaglavlja pristiglih telefax poruka sa sljedećim podacima:

- dan slanja: 12.11.1991.;
- vrijeme slanja: 17.34 – 18.33 sata;

---

³⁰ Siniša Glavašević: Priče iz Vukovara, Matica Hrvatska, Zagreb: 1992., str. 75.

- telefonski broj s kojeg poruke pristižu: 44 555;
- naziv telefaksa (ured/institucija u kojem se nalazi): TC OC Vukovar.

Stoga je vidljivo da je Siniša Glavašević ipak imao pristup telefax uređaju u Vukovaru koji je, iako otežano, bio u povremenoj funkciji. Sugovornici iz Vukovara ostavljaju mogućnost postojanja tog uređaja, ali napominju da je njegovo korištenje, ukoliko je bio tamo i kad je bio u funkciji, bilo moguće jedino po izravnom odobrenju Branka Borkovića.

6. Objavljivanje Optužnice

Vratimo se u dan 9.11. kad je *Optužnica* poslana na Radio Zagreb. Nakon što su je na Radio Zagrebu odbili emitirati, pojedinci iz Zapovjedništva OG u Vinkovcima odlučuju uložiti znatne napore kako bi *Optužnicu* plasirali u hrvatski, ali i međunarodni, javni prostor. Stoga je, telefaxom iz Vinkovaca, distribuiraju na mnogobrojne adrese u zemlji i inozemstvu kako bi je bar netko objavio. Istovremeno, budući da su sa HRV, a zbog skraćivanja njihovih ratnih izvještaja iz Vukovara na Radio Zagrebu, uveli informativnu blokadu prema Radio Zagrebu, uspostavljen je kontakt sa zagrebačkom radio postajom Radio 101 koja emitira telefonska izvješća iz opkoljenog Vukovara. Upravo su tu činjenicu, najvjerojatnije, odlučili iskoristiti u Zapovjedništvu OG u Vinkovcima za plasiranje *Optužnice* u javnost. Stoga je *Optužnica* poslana u Zapovjedništvo obrane grada Vukovara s namjerom da je upravo Siniša Glavašević pročita u eter Radia 101.

Ljiljana Toth djeluje i izravno prema Radiu 101. U razgovoru s novinarima tog radia, vjerojatno vođen krajem 16.11. ili početkom 17.11. inzistira na objavljivanju vijesti da „je Jastreb smijenjen“ te da taj podatak objave prije pada Vukovara. Istovremeno³¹ traži da se *Optužnicu* što prije plasira u medije, preko radiopostaja Sljeme i Radia 101 kao i da se:

„... gurne tamo u press centar, neka traži nekoga od Engleza³², jer mi ne možemo gurnit to u press centar ... nađi nekoga od Engleza u hotelu i ispričaj mu to na

³¹ Vruće veze, str. 91.-92.

³² Nakon što je *Optužnica* napisana i poslana na više adresa, u Zapovjedništvu OG je Ljiljana Toth organizirala i njeno prevođenje na engleski jezik kako bi je distribuirala i u stranu javnost.

engleskom, kužiš, oni će to proturiti ... mi hoćemo da se to objavi prije pada Vukovara“.

Branko Borković, tadašnji zapovjednik obrane Vukovara, daje tekst *Optužnice* Siniši Glavaševiću i nalaže mu da je pročita u eter³³. Siniša Glavašević to ne prihvaća odmah ni u potpunosti. Nakon što je razgovarao sa sebi bliskim osobama u HRV i u samom opkoljenom Vukovaru³⁴ (više o tome se može čuti i vidjeti u dokumentarnom filmu „Zaustavljeni glas“, autorice Višnje Starešine), Glavašević se protivi objavljivanju takve *Optužnice* jer se u njoj nalaze i rečenice koje drži neprihvatljivima. Međutim, vjerojatno nakon primljene zapovjedi³⁵, Glavašević pristaje pročitati *Optužnicu*, ali bez inkriminirane rečenice (radi se o rečenici koja je prekrížena na Optužnici koja nosi potpis Marina Vidića Bilog, što je vidljivo u privitku broj 4). *Optužnicu* je Glavašević potom pročitao u program Radia 101 kao jedno od svojih posljednjih javljanja (posljednje je bilo 18.11. iz bolnice).

Je li Branko Borković mogao narediti Siniši Glavaševiću da pročita *Optužnicu* iako se on s njom, ili nekim njezinim dijelom, nije slagao? Odgovor na ovo pitanje je potvrđan: da, Branko Borković je mogao narediti Siniši Glavaševiću da je pročita jer je Branko Borković, do 16.11.1991., bio zapovjednik obrane grada, a Siniša Glavašević je, zajedno s tadašnjim glavnim urednikom HRV Josipom Esterajherom, bio član tog istog Zapovjedništva, odnosno izravno podređen, u tom trenutku, Branku Borkoviću.

a. Razlike u objavljenim Optužnicama

Prema verzijama *Optužnice* koje objavljujemo, vidljivo je da su pretpikavane na različitim mjestima i na različitim sredstvima. Pojavljuju se razlike u tipu i vrsti slova, pojavljuju se greške u tipkanju, razlike u razmacima između redova, ali izgled dokumenta i njegov su sadržaj gotovo uvijek isti.

---

33 Prema kazivanjima bivših djelatnika HRV, kao i nekih branitelja koji su bili upoznati sa stanjem i odnosima u Zapovjedništvu, vrlo je velika mogućnost da je upravo Branko Borković izdao zapovijed Siniši Glavaševiću da pročita *Optužnicu* u radio program.

34 Više o tome se može čuti i vidjeti u dokumentarnom filmu „Zaustavljeni glas“, autorice Višnje Starešine, u razgovoru s novinarkama HRV, Vesnom (Vuković) Orešković i Alemkom Mirković Nađ, te dr. Vesnom Bosanac, ravnateljicom vukovarske bolnice.

35 Vesna (Vuković) Orešković govoreći o objavi *Optužnice* preko HRV, u dokumentarnom filmu „Zaustavljeni glas“ o tome kaže: „...ili je to možda bilo neko naređenje.“

U prvoj verziji, kao i u drugim pisanim verzijama dostupnim javnosti, naveden je cijeli tekst *Optužnice*. U verziji koja je potpisana od strane Marina Vidića Bilog vidljiva je intervencija u tekst, koja, najvjerojatnije, potječe od samog Siniše Glavaševića. Naime, Siniša Glavašević je jednu rečenicu („Gospodo nemate ni toliko mašte da zamislite kako strašno smrde žene koje se nisu oprale 90 dana, a to ste im vi priuštili“) odbio pročitati. To je razlog zbog kojeg se tu rečenicu ne može čuti u pročitanoj *Optužnici*.

Nadalje, u verziji *Optužnice* koja se 18.11.2011. pojavila u javnosti, a koja je prema pisanju medija prenesena s portala seebiz.com, unesene su bitne izmjene u sam sadržaj teksta (privitak broj 5). U većini, deset od četrnaest, slučajeva riječ je „Optužujem“ zamijenjena riječju „Osudujem“. Razlika nije nebitna i nije samo semantičke prirode. Riječ „Osudujem“ je teža, a u prigodama obljetnica pada Vukovara, sasvim sigurno dodatno potiče emocije uz istovremeno negativno djelovanje na racionalno promišljanje.

b. Sadržaj *Optužnice*

Sadržaj *Optužnice* je u dijelu gdje se govori o izuzetno teškim i neljudskim uvjetima u kojima je stanovništvo zajedno s braniteljima preživljavalo bitku za Vukovar, na žalost istinito. Međutim, u tekstu je izvršena, kao klasičan primjer planiranja, izrade i plasiranja protuobavijesti, potpuna zamjena teza. Naime, za ubijanje stanovništva, razaranje grada, za agresiju na Vukovar optužen je hrvatski državni vrh, a ne oni koji su agresiju (i pobunu iznutra) pokrenuli, oni koji su istinski odgovorni za sva ubojstva, patnje, razaranja koja su počinili tijekom bitke za Vukovar, a posebno nakon nje. Takva, potpuna zamjena teza o odgovornosti često je, od strane institucija, ustanova i pojedinaca agresora (Jugoslavije, Srbije, Crne Gore) plasirana prema različitim ciljanim publikama (hrvatskoj, srbijanskoj, crnogorskoj, bosansko-hercegovačkoj te javnosti zemalja članica EZ kao i mnogim drugim javnostima) za koje se pretpostavljalo da je na njih potrebno utjecati kako bi se postigli zadani ciljevi i zadaće.

Sadržaj i način isticanja pojedinih dijelova *Optužnice* gotovo je identičan sadržaju dokumenta koji je u javnost plasiran s potpisom „Glavnog odbora za spas Hrvatske“, navedenog u poglavlju 5.2.2. ovog rada, a koji je dokazni proizvod agresorskog specijalnog ratovanja.

7. Ciljevi Optužnice

Zašto je *Optužnica* napisana? Koji su bili njeni ciljevi? Odgovarajući na pitanje o ciljevima koje se htjelo postići pisanjem i javnim objavljivanjem *Optužnice*, možemo doći i do razloga zbog koji je napisana.

Ova je *Optužnica*, sasvim sigurno, polučila određene kratkoročne i dugoročne ciljeve:

- posijala je sjeme sumnje i razdora u ukupni korpus hrvatskih branitelja;
- iznošenjem cijelog niza opasnih optužbi na račun hrvatskog državnog vrha pokušalo se dati prostor za pokušaj nasilnog svrgavanja demokratski izabrane vlasti;
- potaknut je sukob Zagreba (u političkom smislu) s gradom Vukovarom te vukovarskih branitelja s hrvatskim državnim vrhom zbog čega je došlo do aktiviranja dijela obrambenih mehanizama države koji su državi stajali na raspolaganju;
- došlo je do politikantske politizacije dijela vukovarskih branitelja u korist jedne političke stranke koja je zagovarala dodatnu radikalizaciju stanja u Hrvatskoj;
- Optužnica i dalje egzistira u hrvatskom i međunarodnom KJZ kao nedovoljno prepoznata protuobavijest koja, posebno u vrijeme snažnog djelovanja emocija (u vrijeme obilježavanja pada Vukovara), izaziva brojne, a u biti nepotrebne, podjele u hrvatskom nacionalnom korpusu; u tom vremenu plasiranje Optužnice skreće pažnju s bitnih činjenica na namjerno plasirane protuobavijesti čime se onemogućava spoznaja stvarne istine.

8. Kad neće brijeg Muhamedu, Muhamed će brijegu

Poznato je da je Vukovar bio jedan od ciljeva agresora na njihovom glavnom pravcu napada kojim su htjeli doprijeti do Zagreba i svrgnuti s vlasti demokratski izabranu vlast. Međutim, zahvaljujući herojskoj obrani branitelja Vukovara, dijela njegovih stanovnika i onih koji su u njega došli kako bi ga branili, bitka za Vukovar je možda i ključna bitka u prvoj, obrambenoj, fazi Domovinskog rata, te jedna od najvažnijih bitaka cijelog Domovinskog rata. Agresor je zaustavljen u Vukovaru, na prilazima Osijeka i Vinkovaca. Prilagođavajući staru poslovicu „kad neće brijeg Muhamedu, onda će Muhamed brijegu“ tadašnjoj stvarnosti, odnosno shvativši da svojim udarnim snagama ne mogu doći do Zagreba, agresor

je pokušavao „dovesti Zagreb k njima“³⁶, na vukovarsko ratište. Drugim riječima, trebalo je navesti Zagreb (u političkom smislu) da dovede znatnije snage (koje su već angažirane na obrambenim zadaćama na drugim hrvatskim bojišnicama) na prilaze Vukovaru kako bi pokušali izvršiti proboj prema opkoljenom Vukovaru. A tu bi ih pak dočekale brojne, dobro opremljene i opskrbljene, snage agresorske vojske koje bi, sasvim sigurno, hrvatskim snagama u tom trenutku i na tom području nanijele znatne, ljudske i materijalne, štete.

Takav bi potez, sasvim sigurno, imao i vrlo ozbiljne posljedice:

- pitanje je koji je to broj ljudstva i tehnike bio potreban da se učinkovito deblokira, te pokušava održati slobodnim, koridor prema Vukovaru;
- budući da Hrvatska u tom trenutku još uvijek nije imala ni brojnu, ni opremljenu ni obučenu vojsku koja bi mogla zadovoljiti takve uvjete, moralo bi doći do povlačenja postrojbi s drugih ratišta;
- povlačenjem postrojbi s drugih ratišta, bitno bi se ugrozila sposobnost tih dijelova Hrvatske za organiziranjem učinkovite obrane (padom osijeka i Vinkovaca bio otvoren put prema Zagrebu; padom Lipika i Pakraca agresor bi izašao na granicu s Mađarskom; padom Siska agresor bi došao do Velike Gorice; padom Karlovca agresor bi izašao na granicu sa Slovenijom; padom Gospića agresor bi došao do Rijeke; padom Zadra i/ili Šibenika agresor bi imao strateški izlaz na more....) što je u konačnici moglo dovesti do gubitka rata.

S druge strane, pitanje je bi li se, i uz koje žrtve, koridor prema Vukovaru mogao otvoriti i držati sigurnim posebno kad se zna da je to područje bilo u doseg, ionako korištenog u napadu na Vukovar, dalekometnog topništva stacioniranog na području Republike Srbije. Tada bi možda i dobili bitku za otvaranje koridora prema Vukovaru (uz ogromne ljudske i materijalne žrtve), ali bi možda izgubili cijeli rat, ne bi dočekali međunarodno priznanje, a time ni državnu samostalnost. Ne želimo reći da se Vukovar prepustio sudbini nego da su snage (ljudske i tehničke) koje

---

³⁶ Politički Zagreb, odnosno cijela Hrvatska, čak i oni dijelovi koji su trpjeli pod napadima agresora su bili u mislima s braniteljima Vukovara, slali su pomoć koju su mogli odvojiti od vlastitih posljednjih pričuva kako bi pokušali pomoći opkoljenim braniteljima. Međutim, agresor je htio da Hrvatska pošalje dodatne snage kojima bi se bitno oslabila obrana Hrvatske na drugim područjima koja bi, u takvom mogućem razvoju događaja, agresor mogao lakše i brže okupirati.

su odvajane za obranu Vukovara bile na granici rizika za gubitak drugih područja Republike Hrvatske. Usprkos svemu, vidljivo je da su i drugi dijelovi Hrvatske znatno pomagali obranu Hrvatske tehničkim sredstvima³⁷. Bilo bi korisno kad bi javnost dobila na uvid popis materijalno-tehničkih sredstava koja su poslana u Vukovar kao i onih koja su, navodno, ostala neiskorištena³⁸ nakon pada Vukovara. Istina jest da je nedostajalo, i to isključivo, sredstava za protuoklopnu borbu i topništvo. Ali tada Vukovar, na žalost, nije bio izuzetak nego pravilo jer je tih sredstava nedostajalo i na drugim hrvatskim bojišnicama.

9. Prijetnje i Optužnica

Kakve su sve poruke, ali i prijetnje, dolazile iz zapovjedništava u Vinkovcima i Vukovaru u Zagreb? *Optužnica* nije jedini dokument koji je iz Zapovjedništva OG „krenuo u svijet“. U prilogu (broj 1.) nalazi se dokument koji je (neovlašteno?) dostavljen na različite adrese i iz kojeg se vidi prepiska koju su vodili Branko Borković (mala slova) iz Vukovara te Mile Dedaković (velika slova) iz Vinkovaca.

Posebno je upečatljiv dio razgovora koji je, prema navodima iz popratnog dopisa, vođen 12.11.1991. oko 15.30 sati u kojem Branko Borković piše³⁹:

„ako padnemo želim da tudjmanovu glavu nataknete na kolac, u ime svih gladnih, prljavih, zaklanih, poniženih i izdanih od izdajica hrvatskog roda“

Mile Dedaković odgovara:

„GRAD PORUČUJE DA ĆE NATAKNIT SIGURNO AKO SE TO DESI. DRŽITE SE. LETIT ĆE TU VIŠE GLAVA A NE SAMO TUDJMANOVA“.

---

37 Više o tome, uz iznošenje konkretnih podataka, može se naći u radu Davora Marijana: „Bitka za Vukovar 1991.“

38 Gotovo u potpunosti se radi o pješačkom naoružanju.

39 Prilog 1, kojeg je ovaj razgovor sastavni dio je distribuiran na mnoge adrese, u zemlji i inozemstvu kako je navedeno na naslovnici dokumenta. Slanje ovakvih dokumenata, u ratnim uvjetima, predstavlja ozbiljno ugrožavanje sigurnosti komuniciranja i komunikacijskog sadržaja koji je vođen štićenom vezom. Ovaj nam je prilog bitan zbog nekoliko razloga: zato jer se prema njegovoj naslovnici može lakše utvrditi autor Optužnice te zbog sadržaja iz kojeg je vidljiv rječnik kojim se sugovornici koriste te sadržaj u kojem se navode izravne prijetnje hrvatskom državnom vrhu. Usprkos tome, predsjednik Tuđman je isticao da ima razumijevanja za ogorčenje koje su Vukovarci imali prema Zagrebu (u političkom smislu) jer je bio svjestan kojim su i kakvim pritiscima bili izloženi.

Ovakve prijetnje lokalnih zapovjednika vrhovnom zapovjedniku, ali ne samo njemu, bez obzira na to u kakvoj se situaciji nalaze oni koji prijetnje iskazuju, ne mogu biti opravdane „višom silom“, posebno ne u ratnim uvjetima kad je u pitanju stvaranje i opstanak države.

10. Grupa „Opera“

U listopadu 1991. hrvatske su vlasti prikupile dovoljno podataka temeljem kojih je izvršena rekonstrukcija djelovanja pripadnika grupe suradnika II. detašmana KOG RV i PVO u Zagrebu, kolokvijalno nazvane „Labrador“ čiji su pripadnici, djelatnici i suradnici, svim raspoloživim metodama i sredstvima, uključujući i teroristička djelovanja, aktivno radili na rušenju ustavnog poretka Republike Hrvatske⁴⁰. Dio grupe je uhićen dok se manji dio uspješno sklonio i prebacio u Beograd. Uhićeni članovi Labradora naknadno su razmijenjeni za zarobljene pripadnike hrvatskih oružanih snaga. Bivši članovi „Labradora“ u Beogradu se priključuju zapovjedništvu RV i PVO JNA. Ukazom tadašnjeg zapovjednika RV i PVO generala Zvonka Jurjevića, osnovana je grupa „Opera“ („Odeljenje za propagandni rat“) kao „informativna služba RV i PVO“ s posebnim zadatkom vođenja medijsko-propagandnog rata protiv RH. „Opera“ je prirodni nastavak djelovanja grupe Labrador samo na višoj razini planiranja, prikupljanja i obrade obavijesti te djelovanja na način koji je blizak načinu na koji se danas ustrojavaju timovi za vođenje informacijskih i medijskih operacija (IO i MO).

a. Ciljevi i zadaće grupe Opera

Grupa „Opera“ je imala sljedeće ciljeve i zadaće te je koristila sljedeće metode i teme u njihovom izvršenju⁴¹:

- vođenje „informativno-subverzivnog rata“ i „subverzivno-psiholoških djelovanja, protiv RH“,
- „kao nezavisna novinska agencija plasirati informacije prema medijskim prostorima“,
- uspostavljanje kontakata s „domaćim medijima“ (u tom trenutku onim medijima koji su djelovali na području

---

40 Više o grupama Labrador i Opera navedeno je u doktorskoj disertaciji Gordana Akrapa pod nazivom: *Informacijske strategije i operacije u oblikovanju javnog znanja*. Ovdje navedeno poglavlje je većim dijelom preneseno iz te disertacije.

41 Radojčić, R., Izjava, 1994., str. 56.-115.

SFRJ, a koji su svojom uredničkom politikom podržavali o(p)stanak SFRJ),

- uspostavljanje kontakata s predstavnicima stranih medija na području SFRJ koji su pratili događaje i o njima izvještavali,
- „izazivanje proarmijskih raspoloženja, odnosno defetističkih u odnosu na hrvatske i bosanske vlasti“,
- „plasiranje dezinformacija i drugih, za ukupni armijski vrh, stavova u medijski prostor“,
- poticanje regionalizama u Hrvatskoj „jer je tu realna mogućnost potencijalnih sukoba unutar hrvatskog korpusa“,
- unošenje podjela u hrvatski nacionalni korpus s obzirom na zemljopisno porijeklo stanovništva i državljana RH puštanjem glasina, bacanjem letaka, objavljivanjem različitih protuobavijesti ... ,
- sotoniziranje tadašnjeg hrvatskog vodstva optužbama za suradnju sa stranim službama (ruskim, jugoslavenskim, srpskim) uz istovremeno isticanje „nacionalističko-ustaškog usmjerenja“ hrvatske vlasti koja želi „čisto etničke prostore“,
- „kompromitacija sustava i pojedinaca iz sustava“ s posebnim naglaskom na državnu vlast i HDZ kao stranku koja je preuzela glavnu odgovornost za budućnost Republike Hrvatske,
- optuživanje hrvatskog državnog vrha, a posebno tadašnjeg predsjednika dr. Franje Tuđmana:
- da je napravio i/ili naredio da se napravi nešto što nije,
- da je izjavio što nije namećući percepciju da je mislio to što nije rekao, a ukoliko je pak nešto slično (što se može izvući iz konteksta i što može biti optužujuće i kompromitirajuće) izjavio, onda je to „obrađeno i prilagođeno“ trenutku u kojem se sadržaj plasira,
- „praćenje svih novina sa medijskog prostora bivše Jugoslavije, napose RH, Slovenije, Makedonije i Bosne. ... Također, praćeni su radio i TV programi, napose RH i Bosne...“.

Iako je postojanje grupe „Opera“ bilo relativno kratko⁴², uspjeli su isplanirati i voditi snažan medijski rat plasiranjem brojnih protuobavijesti usmjerenih protiv interesa RH⁴³:

- jedna od njihovih operacija, za koju su sami (ali neki i to samo djelomično) srbijanski mediji naknadno priznali da je laž, je i navodno ubojstvo 41 srpskog djeteta u Borovu Naselju,

---

42 Može se reći da je Opera, neslužbeno i službeno, djelovala od početka rujna 1991. do početka ožujka 1992.

43 Radojčić, R., 1994.

- ubojstva Hrvata su pripisivali Hrvatima tvrdeći da se radi o ubijenim Srbima,
- ubojstva ruskih novinara na području „RSK“ su također htjeli pripisati Hrvatima (jesen 1991.),
- lažno su tvrdili da su u sastavu hrvatskih oružanih snaga i brojni njemački plaćenici, insinuirajući „po uzoru na njemačko-hrvatsku vezu iz 2. svjetskog rata“,
- izrada i distribucija letaka kojima se sijao razdor unutar hrvatskog nacionalnog korpusa, odnosno „sijanjem nepoverenja“ stanovništva prema odlukama koje je donosio tadašnji hrvatski državni vrh,
- izmišljeni telefonski razgovor Tus-Dedaković,
- izmišljeni tel. razgovor čelnika HDZ-a iz Zagreba i Iloka u kojem iz Zagreba traže organizirano preseljavanje Hrvata iz Vojvodine u RH te druge protuobavijesti s dalekosežnim posljedicama o kojima će više riječi biti nešto kasnije.

Budući da su pripadnici „Opere“ bili snažno usmjereni prema stranim novinarima, s ciljem osmišljavanja i planiranja dugoročnih IO, strane su novinare „*klasificirali u III kategorije – skloni, neskloni i neutralni*“⁴⁴. Preko njih su plasirali mnoge sadržaje (tiskane, foto, audio i video) koji su sadržavali i brojne protuobavijesti usmjerene protiv interesa Republike Hrvatske, ali i BiH i Makedonije.

b. Pismeni uradci nastali u Operi

Za ovo razmatranje su nam, pored navedenih ciljeva i zadaća Opere, od iznimne važnosti i neki od dokumenata koji su, neosporno, nastali u Operi. Odnosno dokumenti koji su isplanirani, napisani i u medijski prostor plasirani kao proizvod Operinog specijalnog rata vođenog protiv interesa Republike Hrvatske.

Razmotrit ćemo sljedeće dokumente:

- tekst čije je autorstvo pripisano „Komunističkoj sekciji HDZ-a“;
- tekst čije je autorstvo pripisano „Glavnom odboru za spas Hrvatske“;
- tekst bez označenog autora, ali s jasnim porukom da su autori pripadnici JNA;
- tekst čije je autorstvo pripisano „Odboru za spas Jastreba“.⁴⁵

Njihov ćemo sadržaj usporediti sa sadržajem *Optužnice* kako bismo pokušali utvrditi sličnosti, odnosno razlike, u

44 Radojčić, R., 1994. str. 77.

45 Misli se na Milu Dedakovića Jastreba.

korištenim izrazima, frazama, riječima i rečenicama, te ciljevima koje se s ovim tekstovima želi postići.

i. „Komunistička sekcija HDZ-a“

U prvom tekstu, dio kojeg je prikaza na slici 2, hvali se komunizam i komunistički svjetonazor vodećih ljudi HDZ-a s posebnim naglaskom na predsjednika HDZ-a i Republike Hrvatske, dr. Franju Tuđmana. Letak počinje parolama:

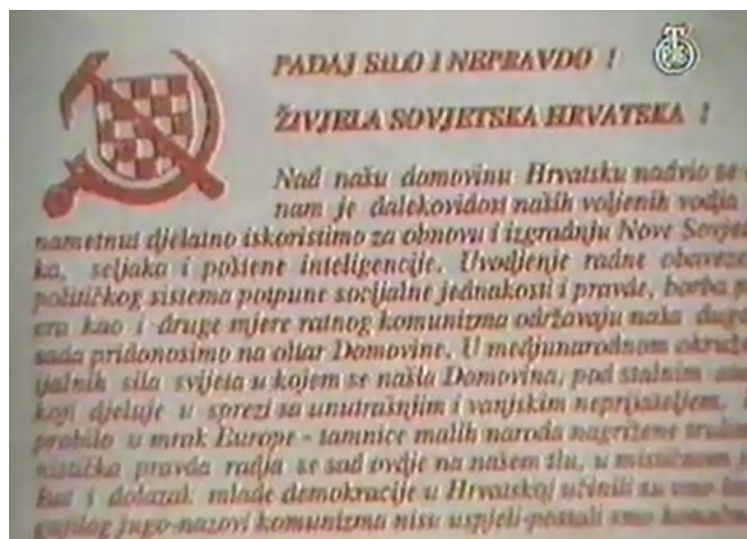
***PADAJ SILO I NEPRAVDO!
ŽIVJELA SOVJETSKA HRVATSKA!***

a završava:

Nama je potreban: jedna država-jedan narod-Jedna Partija-Jedan vođa!

Živio naš voljeni vodja i najveći sin našeg naroda Franjo Tuđman.

Kao autor teksta potpisana je „Komunistička sekcija HDZ-a“.

Slika 2: Letak izrađen u Operi kojeg je autorstvo pripisano „Komunističkoj sekciji HDZ-a“ – snimak iz emisije RT Beograd o grupi Opera

ii. „Glavni odbor za spas Hrvatske“

Drugi tekst čiji je navodni autor „Glavni odbor za spas Hrvatske“, a kojeg je dio prikazan na slici 3, glasi:

HRVATSKI VOJNICI!

Iz hrvatskog nacionalnog korpusa izuzeta je ne samo Herceg-Bosna, već i dio Like, dio Bukovice, dio Slavonije, dio Posavine, Kordun, Banije, Vukovar ..... Hrvatski gradovi Dubrovnik, Split, Osijek, Šibenik, Zadar .... su opkoljeni. Srpska okupatorska vojska je još u Zagrebu, Rijeci, Istri, Gorskom Kotaru....ZAŠTO? TKO JE KRIV?

IZDAJA

To je pošast

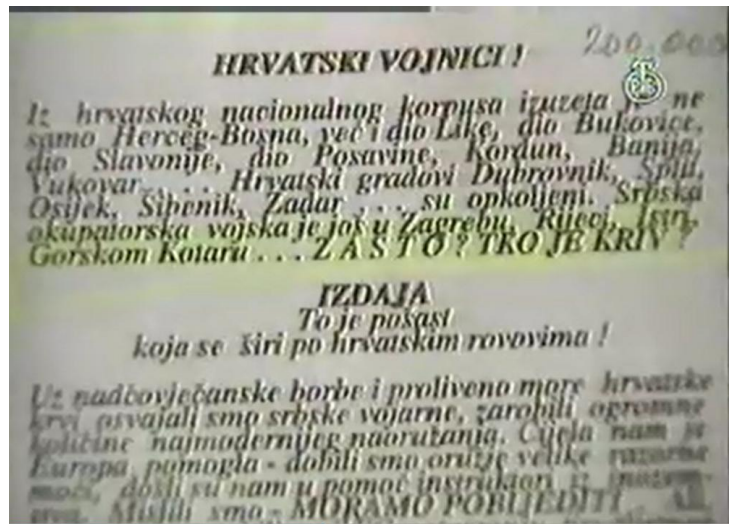
koja se širi po hrvatskim gradovima!

Uz nadčovječanske borbe i proliveno more hrvatske krvi, osvajali smo srbske vojarne, zarobili ogromne količine najmodernijeg naoružanja. Cijela nam je Europa pomogla – dobili smo oružje velike razorne moći, došli su nam u pomoć instruktori iz inozemstva. Mislili smo – MORAMO POBIJEDITI .... Ali onda kad smo bili najbliži ostvarenju tisućljetnog hrvatskog sna – došla je IZDAJA!. U Glavni Stožer Oružanih snaga uvukao se naš krvni neprijatelj – KOS. Preuzeli su Stožer, vrbovali Vrhovništvo. Svi su bivši srbo-komunistički časnici, generali, cijela Kos-ova mreža, svi su oni radili protiv nas dok smo mi ginuli. Danas pak, ruka koja je ponosno nosila hrvatski stijeg, hrvatsku strojnicu, vezana je sada „hrvatskim lisicama“ i strpana u „hrvatske uze“. Hrvatska se danas još jedino može odbraniti u Zagrebu.

HRVATSKI VOJNIČE!

Ti koji kročiš pod svakodnevnom kišom srpske tanadi, vrati se odmah u Zagreb, da djelatnom borbom pomogne protiv izdaje koja se prijeteći nadvila nad Lijepu našu. Jer dok Ti krvariš, dok Tvoji najbliži ginu u strašnom pogromu, dok u plamenu nestaju Tvoja sela i gradovi, Stožer i Vrhovništvo prodaju za konferencijskim stolom sve ono za to se Ti boriš. Vrati se dok još nije dockan.

GLAVNI ODBOR ZA SPAS HRVATSKE

Slika 3: Tekst izrađen u Operi kojeg je autorstvo pripisano „Glavnom odboru za spas Hrvatske“ – snimak iz emisije RT Beograd o grupi Opera

iii. „Građanima Slavonije“

Treći tekst upućen „Građanima Slavonije“, kojeg je dio prikazan na slici 4, glasi:

GRAĐANI SLAVONIJE,

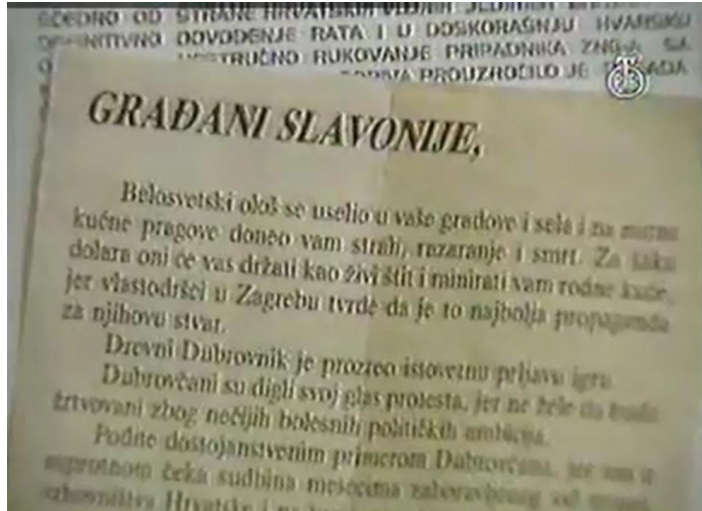
Belosvetki ološ se uselio u vaše gradove i sela i na mirne kućne pragove doneo vam strah, razaranja i smrt. Za šaku dolara oni će vas držati kao živi štit i minirati vam rodne kuće jer vlastodršci u Zagrebu tvrde da je to najbolja propaganda za njihovu stvar.

Drevni Dubrovnik je prozreo istovetnu prljavu igru.

Dubrovčani su digli svoj glas protesta, jer ne žele da budu žrtvovani zbog nečijih bolesnih političkih ambicija.

Pođite dostojanstveno primerom Dubrovnika⁴⁶, jer vas u suprotnom čeka sudbina mesecima zaboravljenog od svog vrhovništva Hrvatske i na kraju razorenog Vukovara.

⁴⁶ Misle na prijedloge o demilitarizaciji Dubrovnika te inicijative za stvaranjem „Dubrovačke Republike“ koja bi ušla u sastav neke nove Jugoslavije.

Slika 4: Letak izrađen u Operi kojeg nije prikazan autor – snimak iz emisije RT Beograd o grupi Opera

iv. „Odbor za spas Jastreba“ ili „Jastrebova optužnica“

Jedan od najupečatljivijih letaka koji su napravljeni u Operi, a koji je izazvao znatnu medijsku pažnju u Hrvatskoj, bila je tzv. „Jastrebova Optužnica“. Tekstom, u kojem se navodi dio izjava Mile Dedakovića Jastreba, optužuje se „kompletno hrvatsko vrhovništvo, da je prodalo Vukovar“. Jastrebovim riječima, dodane su i protuobavijesti s „potrebnom optužujućom konotacijom“⁴⁷. Ovaj je letak distribuiran na područje Republike Hrvatske tako što je 15.11.1991.⁴⁸ bacan iz zrakoplova na području Zaprešića i Nove Gradiške.

Tiskani su i letci s drugim sadržajima, a sve s ciljem ispunjavanja postavljenih zadataka unošenja podjela u hrvatski nacionalni korpus, slabljenja obrambenih sposobnosti RH, sotonizacije vlasti, lažnog optuživanja državnog vrha za izdaju i kriminal te mnoge druge slične teme.

47 Radojčić, R., 1994., str. 83.

48 Što znači DAN PRIJE nego su Dedaković i Borković smijenjeni sa svojih dužnosti.

11. Zaključak

Treba jasno reći da su grad Vukovar, njegovi branitelji i stanovništvo, bili ne samo u fizičkom nego i u informacijskom okruženju agresora. Jedan od rezultata takvog okruženja je dovođenje stanovništva i branitelja Vukovara u stanja fizičke i psihičke iscrpljenosti. Svjesni, i što je još gore, naviknuti na svakodnevna razaranja i brojne smrti, pod snažnim svakodnevnim prijetnjama i iskušenjima koja donosi neizvjesna bliska budućnost (koja se u opkoljenom Vukovaru mjerila minutama i sekundama), uslijed informacijske okruženosti i pod djelovanjem srbijanskih i jugoslavenskih specijalnih operacija, uglavnom ne znajući za sukobe na drugim područjima RH te intenzitet i snagu stvarne i ozbiljne ugroženosti RH, stanovništvo i branitelji Vukovara nisu imali lijepih riječi za hrvatski državni vrh.

Stoga se stanovništvo i branitelje Vukovara, zbog njihovih tadašnjih stavova, ne može i ne treba osuđivati.

Međutim, danas je stanje drugačije. Dostupan nam je znatno veći korpus znanja o događajima iz tog vremena. Stoga je svako olako ponavljanje navoda iz *Optužnice* te nekritičko pozivanje na njih, u funkciji onemogućavanja potpunog i točnog sagledavanja ukupne istine o bitci za Vukovar i njenog određivanju u ukupnom slijedu činjenica na užem i širem prostorno-vremenskom odnosu u procesu stvaranja hrvatske države.

Informacijsko okruženje manifestiralo se informacijskom blokadom branitelja i stanovnika Vukovara. Informacije su iz Vukovara izlazile prema Zagrebu, dok informacije o ratovanjima u drugim dijelovima Hrvatske gotovo i nisu dopirale u Vukovar. U Vukovaru se, uglavnom, nije znalo za činjenicu da agresor, za vrijeme bitke za Vukovar, snažno napada i druga područja Republike Hrvatske, da su i drugi hrvatski gradovi, mjesta i sela izloženi teškim razaranjima, da se na nekim drugim mjestima vode borbe koje su, bez obzira koliko to netko ne želi priznati, za Republiku Hrvatsku u tom trenutku bile od strateške važnosti (da nabrojimo samo neke: Osijek, Vinkovci, Lipik, Pakrac, Gradiška, Novska, Petrinja, Karlovac, Gospić, Otočac, Zadar, Šibenik, Dubrovnik). Ovdje smatramo potrebnim posebno istaknuti da su jednu bitku, koja je po svemu trebala biti od taktičke važnosti, vukovarski branitelji pretvorili u bitku od strateške važnosti.

Razgovarajući s vukovarskim braniteljima kao i novinarima tadašnjeg Hrvatskog radija Vukovar, činjenica o informacijskoj blokadi Vukovara dobila je svoje mnogobrojne

potvrde. Nadalje, negativnu percepciju vukovarskih branitelja i stanovnika o drugim dijelovima Hrvatske, prvenstveno o državnoj vlasti i samom predsjedniku Tuđmanu, snažno su poticale i srbijanske protuobavijesti, prvenstveno one isplanirane u grupi „Opera“. Braniteljima i stanovništvu je od strane srbijanskih propagandista, na žalost uspješno, nametnuta percepcija prema kojoj su „ostavljeni, prodani, izdani od Zagreba“ kao i neke druge kojima se pokušalo slomiti moral branitelja i ubrzati pad Vukovara.

Agresor je koristio nekoliko, njima dostupnih komunikacijskih kanala, s ciljem širenju protuobavijesti u redove vukovarskih branitelja i stanovništva:

- pomoću medija koje su branitelji mogli pratiti;
- pomoću suradničke mreže, prvenstveno vojnih službi, koja se nalazila izvan područja izravnih vojnih djelovanja kao i
- pomoću suradničke mreže koju su imali na području izravnih ratnih djelovanja na području Vukovara.

Upravo je suradnička mreža na području izravnih ratnih djelovanja u Vukovaru imala nekoliko zadaća:

- prikupljanje podataka izvještajno-sigurnosne naravi o snagama, namjerama, opremljenosti, moralu, brojnosti, odlučnosti branitelja,
- prikupljanje podataka koji se mogu iskoristiti za opravdavanje zločina koja su izvršili i koja će tek izvršiti nad braniteljima i stanovnicima Vukovara,
- distribuciju protuobavijesti među branitelje i stanovništvo.

Treba reći da specijalni rat agresora protiv Hrvatske, onaj njegov psihološko-propagandni dio, nije vođen samo djelovanjem grupa „Opera“. Ona je samo jedna u nizu mnogih grupa, službenih i neslužbenih, institucionaliziranih i izvaninstitucionalnih, koje su iz različitih pobuda i u skladu s različitim interesima, stvarale i širile protuobavijesti kojima je cilj bio nasilno oblikovanje, upravljanje i projektiranje hrvatskoga korpusa javnog znanja (sjećanja na prošlost) s ciljem ostvarivanja planirane budućnosti.

Bitka za Vukovar otvara neka druga pitanja na koja bi podrobnije analize trebale dati odgovor:

- Koliko je uistinu materijalno-tehničkih sredstava došlo u Vukovar (koliki dio s potvrđama o preuzimanju, a koliki dio bez tih potvrda)?
- Zašto su u pomoć organiziranju branitelja, u kopnenu bitku, poslani „plavci“? Jesu li oni uistinu bili jedini kadar koji je htio ići k braniteljima u Vukovar i Ilok?

- Tko je sve od osoba koje su u to vrijeme bile povezane s nastajanjem i distribucijom Optužnice bio povezan (aktivno i pasivno) s UB JNA?
- Koje su još protuobavijesti, ukoliko ih je bilo, plasirane iz Zapovjedništva OG u Vinkovcima?
- Je li bilo moguće organizirati proboj koridora prema Vukovaru s obzirom na brojnost, opremljenost i pozicioniranost snaga agresora na tom i drugim gravitirajućim područjima? Ako jest, koje su snage za to bile potrebne? Odakle su se te snage mogle dovesti te koje bi bile posljedice slabljenja drugih obrambenih položaja? Koliko bi i kojih, izravnih i neizravnih, žrtava to prouzročilo i s kojim kratkoročnim i dugoročnim posljedicama?
- Koja je uloga vodstva (tadašnjeg) HSP-a u širenju protuobavijesti te brojnih i učestalih najava u srbijanskim medijima o tome da „ako padne Vukovar pada i Tuđman“ odnosno „ako padne Vukovar pada i Hrvatska“, a na „vlast u Hrvatskoj dolazi proustaški HSP“?
- Kakav je uistinu bio međuljudski odnos između osoba koje su trebale voditi brigu o vojnom organiziranju obrane na lokalnoj, ali i državnoj razini?
- Koja je puna istina o događajima koji su uslijedili nakon pada Vukovara i dolaska dijela vukovarskih branitelja u Zagreb?

Još je puno pitanja na koja se treba tražiti odgovor. Objektivna, točna i potpuna. Jer traženje istine o žrtvi Vukovara, grada heroja nas obvezuje. Ona to od nas traži i očekuje.

Kratice:

EZ – Europska zajednica

GS OS RH – Glavni stožer oružanih snaga Republike Hrvatske

HDZ – Hrvatska demokratska zajednica

HRV – Hrvatski radio Vukovar

HSP – Hrvatska stranka prava

IO – informacijske operacije

KJZ – korpus javnog znanja

KOS – Kontraobaveštajna služba

MO – medijske operacije

OG – Operativna grupa

OZ – Operativna zona

RSK – Republika srpska krajina

RV i PVO – Ratno vazduhoplovstvo i protivvazduhoplovna odbrana

ST – Slobodni tjednik

UB JNA – Uprava bezbednosti JNA

Prilozi:

Privitak br. 1: Dokument napisan u Zapovjedništvu OG u Vinkovcima i distribuiran u javnost

Privitak br. 2: Optužnica koju je potpisao Mile Dedaković Jastreb

Privitak br. 3: Optužnica distribuirana iz Kriznog štaba Vukovara, Trg bana J. Jelačića 5/II

Privitak br. 4: Optužnica s potpisom tadašnjeg povjerenika Vlade RH za Vukovar Marina Vidića Bilog koju je pročitao Siniša Glavašević i gdje je vidljiva precrtana rečenica koju Siniša Glavašević nije htio pročitati

Privitak br. 5: Tekst Optužnice objavljen na internet portalima, prenesen sa seebiz.com portala

Privitak br. 6: Telefax koji je iz sjedišta HSP-a u Zagrebu upućen 12.11.1991. u Zapovjedništvo OG u Vinkovcima

Privitak br. 7: Telefax koji je iz sjedišta HSP-a u Zagrebu upućen 15.11.1991. u Zapovjedništvo OG u Vinkovcima

Privitak br. 1 (1/3)

Dokument napisan u Zapovjedništvu OG u Vinkovcima i
distribuiran u javnost

ZAPOVJEDNIŠTVO OPERATIVNE GRUPE
VUKOVAR, VINKOVCI I ŽUPANJA

Vinkovci, 12.11.1991.

Dostaviti:

- Saboru RH
- Predsjedniku RH
F. Tudmanu
- Svim Hrvatima u
dijaspori
- Medunarodnom sudu
u Haagu
- Čitavoj svj. javnosti

Korespondencija zapovjednika operativne grupe Vukovar,
Vinkovci i Županja (velikim slovima) i zapovjednika Vukovara
(malim slovima) vodena 12.11.1991.g. oko 15.30.

M. Lončar: Činjenice o „Optužnici“...

...PILATI SMO NA VEZI DA DOLAZE U POMOĆ TENKOVI ONIM TENKOVIMA KOJI PISCE F
 TOSU IZ SMJERA BRSSADINA. TRAZIMO DA POKUSSATE LOCIRATI ONE TENKOVE KOJI
 SU H TAMO TJ. ONE KOJI TUKU SILOS, PA DA IH POKUSSAMO RAZBITI. POMOĆ DOLA
 SMJERA BRSSADINA,
 dalje
 NEMA DALJE
 ako dolazi iz smjera brassadina tucite
 pa 310
 ovi ssto tuku po silosu su kod salassa
 2 komada 120 g kakoruku po Jelena na
 istok 200-300 metara
 SKINI KOORDINATE ZA KOTU 310 I ZA DVO OSTALO AKO MOZZE
 310-72800/23000
 DALJE??
 BRADA SPREMA ZA 310
 -probili su mi liniju preradovicveva i
 masetkova i odjednu izmislili 15/16 11 (12)
 DAJ KOORDINATE GDJE JE NAJVEĆA GRUPACIJA PJESSADIJE
 od 78630/23260 do 78520/22700
 locirajte 78600/23000
 idemo deccki
 OK
 CURICA SPREMA
 ajmo curice pukni vecc jednom
 AS SAMO MALO
 koliko malo to traje curice
 pukni vecc jednom
 LETI
 LETI I DRUGI
 IMA LI KONERCIJE ILI CHE AD NA ISTOM??
 na istu
 OK
 LETI TRECHI
 jeka curica malo ssara okolo toga na
 sve strane svijeta
 I ZADNJI ...SSTO SMO IMALI SVE SMO VAM DALI. CURICA JE PREGLADNILA, ASA ONI
 UMANJENIM NE MOZZE DA DOSEGNA. SVAKI CCAS OCCEKIJEMO DADOBIJEMO HRANU I CC
 pocinjem paliti dokumenta
 znate zone i ne sstedite gamad
 DOBIJEMO RADIT CE MO BEZ POZIVA.
 PROB AJ SPRIJECCITI PANIKU KOLIKO GOD MOZZESS.
 DA LI MOSTOVE MOZZESS DRZZATI???
 ccinim sve da tako bude
 ako padnemo zzelim da tudjmanovu glavu
 nataknete na kolac
 V ime svih gladih, zzednih, pri javih, zak
 SRAB PBOCCESB DA CCE NATAKNIT SIGURNO AKO SE FO DESI
 izvan od izdajice hr vatskog roda
 DRZZATI???

LETI CCE TU VISSE GLAVA A NE SAMO TUDJMANOVA
 svi preostali dijetovi su puni civila
 da u podrumima vecc par dana nema
 mjesta za sjesti i kamo li lecci
 ni tve vecc danima nemozzemo pokopati
 u svim sklonistima mnogo djece
 grozno
 bolno pune ranjenika koji umiru od
 gangrene a sada ccekaju kranje
 sammo visse zdravih bogaca
 od 42 pripadnika HOS-a zivi su joss
 petorica (bali jutros) od kojih je
 jedan ranjen
 aktivna ZNG ostalo oko 10 do 15
 87 dobrovoljaca iz zagreba ostalo 5
 ili 6 zivih
 Djakovccani, hassiccani, vinkovccani
 neznam dali ima zivih

dali vi ista radite na kate pejinovic?

GLADNI SMO CURICA JE PRUGLADNILA

Bolnice i Pole brane Mitnicu i vecc
 danima odbijaju dati ljude za obranu
 vecc su se zatvorili na mitnici
 kalkulirajucci da cce lakse
 izdrzati do dolaska pomocci
 jedino esto imamo je borovo i nesko
 vukovara starog
 Trazim da se svi prebjeci koji su
 stigli u Vinkovce jer su napustili
 polozzaje, streljaju zbog izdaje jer
 zbog njih su nam pali prvobitni
 polozzaji

Srna je unosio dezinformacije i
 pomutnju medju ljudima i s prvom
 dvojicom vrssio kalkulacije na racun
 Mitnice

neka Korn radi london

OK KORN CCE RADITI
 to ti je 76700/25200
 SI

ako ima visse cijevi neka radi i 316
 (silos Djergaj)

KORN NE MOZZE IMA SAMO JEDNU CIJEV, BRADA CCE
 neka korn pocne hitno raditi london

odmah
 ZA MINUT IDE

uzet cce nam silos ako ne pocne

ide II

ide II?

NE JDS

IDE

Privitak br. 2 (1/2):

Optužnica koju je potpisao Mile Dedaković Jastreb

Dostaviti

- Saboru RH
- Hrvatskom narodu
- Svim Hrvatima u dijaspori
- Međunarodnom sudu u Hagu
- čitavoj svjetskoj javnosti

O P T U Ž N I C A

Optužnica kojom optužujem Sabor Republike Hrvatske za sudjelovanje Hrvata u najvećem zločinu u povijesti nad Hrvatskim narodom.

Za sudjelovanje u odluci da se žrtvuje 15.000 života Hrvata iz Vukovara. Optužujemo Vas gospodo što ste dopustili da gladuju dok ste Vi bili siti. Optužujem Vas gospodo zato što je Vama bilo toplo, anjima hladno. Dok ste Vi gospodo svoju žed gasili pićem i po vlastitom izboru i u željenim količinama njih ste osudili na jušnu žlicu vode dnevno. Gospodo sabornici Vaše dane ste provodili u svojim luksuznim domovima, te isto takvim uredima, a Vukovarčanima steddodijelili vlažne i tamne podrume. Za Vaše noći gospodo sabornici odabrali ste tople i meke pokrivače, a njima ste gospodo prepustili mokre i smrdljive deke. Sebi ste priuštili mirisno - pjenušave kupke a Vukovaru smrad i prljavštinu. Gospodo nemate ni toliko mašte da zamislite kako strašno smrde žene koje se nisu oprale 90 dana, a to ste im Vi priuštili. Zar zaista mislite gospodo da su zato dale svoj glas? Zašto ste gospodo naše bebe i našu djecu osudili na krastavost? Da li su sve infekcije svijeta rezervirane za djecu Vukovara? Optužujem Vas gospodo zastupnici za sve njihove boli, za sav strah kojim su ispunjene dječije oči, za svaki prigušeni krik, za sve suze isplakane i neisplakane. Optužujem Vas gospodo sabornici za svaku naživo odrezanu herojsku ruku, nogu, za svaku naživo obradenu ranu i izvedenu operaciju. Optužujem Vas za sve boli gladnih i žednih ranjenika. Optužujem Vas za sav očaj i umor naših liječnika i ostalog medicinskog osoblja.

Privitak br. 2 (2/2)

- 2 -

Optužujem Vas za sve smrti koje su nastupile zbog nedostatka krvne plazme i adekvatnih lijekova. Optužujem Vas gospodo za sav očaj borca kada je shvatio da više nema čime napuniti svoje oružje. Vi ste ga ubili gospodo.

Optužujem Vas gospodo sabornici za trenutak iznenađenja kada su Vukovaru stigli nepobitni materijalni dokazi da Republika Hrvatska raspolaže ljudstvom i svim sredstvima potrebnim za proboj puta te obranu Vukovara, ali ista ne želi upotrijebiti tj. dostaviti Zapovjedništvu operativne grupe Vukovar, Vinkovci, Županja a koje je Zapovjedništvo zahtjevalo za izvršenje zadatka koji je postavljen pred Zapovjedništvo.

Optužujem Vas gospodo za svu bol trenutka u kojem je Vukovar shvatio da između Vas - Hrvatskog Sabora, Hrvatske Vlade, Predsjednika Republike Hrvatske i četnika NEMA NIKAKVE RAZLIKE.

Optužujem Vas gospodo za svu sramotu koju ste nanijeli hrvatskom narodu zastupajući ga. Hrvatski narod gospodo Vas za sve ovo nije ovlastio i zato Vas gospodo optužujem za

I Z D A J U

Optužujem Vas gospodo zato što ste stajali ispod svetinje hrvatskog naroda, ispod hrvatske trobojnice, a izdajnici si to nikada ne smiju dozvoliti. Okaljali ste nam zastavu gospodo sabornici i zato Vas optužujem. Optužujem Vas gospodo zato što ste svojim zločinačkim ustima pjevali Lijepu našu, himnu koju su pjevali heroji Trpinjske ceste, heroji Lušca, heroji Mitnice, heroji Sajmišta, heroji Borova Naselja, heroji Bogdanovaca - heroji Vukovara, pjevali su je dok su branili Vukovar, u tijeku borbe, kad su sahranjivali raskomadane ostatke svojih prijatelja, pjevali su je dok su umirali.

Optužujem Vas gospodo što ste si uzeli isto pravo, nedopustivo je gospodo da Vi pod čijim blagoslovom Vukovar umire pjevate pjesmu ljudi koje ste osudili na mučeničku smrt. Optužujem Vas gospodo za sudjelovanje u masakru nad stanovnicima i braniocima Vukovara. Optužujem Vas gospodo za SMRT VUKOVARA.

Materijalni dokazi Vaše nesumljive krivice biti će dani na uvid hrvatskom narodu i cijeloj svjetskoj javnosti. Ne zavaravajte ste da ćete Vi doći prije do njih, ne možete gospodo garantiram Vam. Također Vam garantiram da ćete u budućnost ući i ostati u povijesti kao izdajnici i zločinci, i da ćete do kraja svog života liježati i ustajati sa sjećanjem na Vukovar.

VUKOVAR

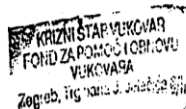
Dyke

Privitak br. 3 (1/2):

Optužnica distribuirana iz Kriznog štaba Vukovara, Trg bana
J. Jelačića 5/II

Dostaviti:

- Sabor RH
- Hrvatskom narodu
- Svim Hrvatima u dijaspori
- Međunarodnom sudu u Hagu
- Čitavoj svjetskoj javnosti

OPTUŽNICA

Optužnica kojom optužujem Sabor Republike Hrvatske za sudjelovanje Hrvata u najvećem zločinu u povijesti nad hrvatskim narodom.

Za sudjelovanje u odluci da se žrtvuje 15000 života Hrvata iz Vukovara. Optužujem Vas gospodo što ste dopustili da gladuju dok ste Vi bili siti. Optužujem Vas gospodo zato što je Vama bilo toplo, a njima hladno. Dok ste Vi gospodo svoju žedj gasili pićem i po vlastitom izboru i u željenim količinama, njih ste osudili na jušnu žlicu vode dnevno. Gospodo sabornici Vaše dane ste provodili u svojim luksuznim domovima, te isto takvim uredima, a Vukovarčanima ste dodjelili vlažne i tamne podrumne. Za Vaše noši gospodo sabornici odabrali ste tople i meke pokrivače, a njima ste gospodo prepustili mokre i smrdljive deke. Sebi ste priuštili mirisno-pjenušave kupke, a Vukovaru smrad i prljavštinu. Gospodo nemate ni toliko mašte da zamislite kako strašno smrde žene koje se nisu oprale 90 dana, a to ste im Vi priuštili. Zar zaista mislite gospodo da su za to dale svoj glas? Zašto ste gospodo naše bebe i našu djecu osudili na krastavost? Da li su sve infekcije svijeta rezervirane za djecu Vukovara? Optužujem Vas gospodo zastupnici za sve njihove boli, za sav strah kojim su ispunjene dječje oči, za svaki prigušeni krik, za sve suze isplakane i neisplakane. Optužujem Vas gospodo sabornici za svaku naživo odrezanu herojsku ruku, nogu, za svaku naživo obradjenu ranu i izvedenu operaciju. Optužujem Vas za sve boli gladnih i žednih ranjenika. Optužujem Vas za sav očaj i umor naših liječnika i ostalog medicinskog osoblja.

Optužujem Vas za sve smrti koje su nastupile zbog nedostatka krvne plazme i adekvatnih lijekova. Optužujem Vas gospodo za sav očaj borca kada je shvatio da više nema čime napuniti svoje oružje. Vi ste ga ubili gospodo. Optužujem Vas gospodo sabornici za trenutak inenadjenja kada su Vukovaru stigli nepobitni materijalni dokazi da Republika Hrvatska raspolaže ljudstvom i svim sredstvima potrebnim za proboj puta te obranu Vukovara, ali ista ne želi upotrijebiti tj. dostaviti Zapovjedništvu operativne grupe Vukovar, Vinkovci, Županja, a koje je Zapovjedništvo zahtjevalo za izvršenje zadataka koji je postavljen pred Zapovjedništvo.

Optužujem Vas gospodo za svu bol trenutka u kojem je Vukovar shvatio da između Vas - Hrvatskog Sabora, Hrvatske Vlade, Predsjednika Republike Hrvatske i četnika NEMA NIKAKVE RAZLIKE.

Optužujem Vas gospodo za svu sramotu koju ste nanijeli hrvatskom narodu zastupajući ga. Hrvatski narod gospodo Vas za sve ovo nije ovlastio i zato Vas gospodo optužujem za

I Z D A J U

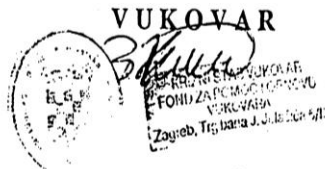
Optužujem Vas gospodo zato što ste stajali ispod svetinje hrvatskog naroda, ispod hrvatske trobojnice, a izdajnici si to nikada ne smiju dozvoliti. Okaljali ste nam zastavu gospodo sabornici i zato Vas optužujem. Optužujem Vas gospodo zato što ste svojim zločinačkim ustima pjevali Lijepu našu, himnu koju su pjevali heroji Trpinjske ceste, heroji Lušca, heroji Mitnice, heroji Sajmišta, heroji Borova Naselja, heroji Bogdanovaca - heroji Vukovara, pjevali su je dok su branili Vukovar, u tijeku borbe, kad su sahranjivali raskomadane ostatke svojih prijatelja, pjevali su je dok su umirali.

Optužujem Vas gospodo što ste si uzeli isto pravo, nedopustivo je gospodo da Vi pod čijim blagoslovom Vukovar umire pjevate pjesmu ljudi koje ste osudili na mučeničku smrt. Optužujem Vas gospodo za sudjelovanje u masakru nad stanovnicima i braniocima Vukovara.

Optužujem Vas gospodo za SMRT VUKOVARA.

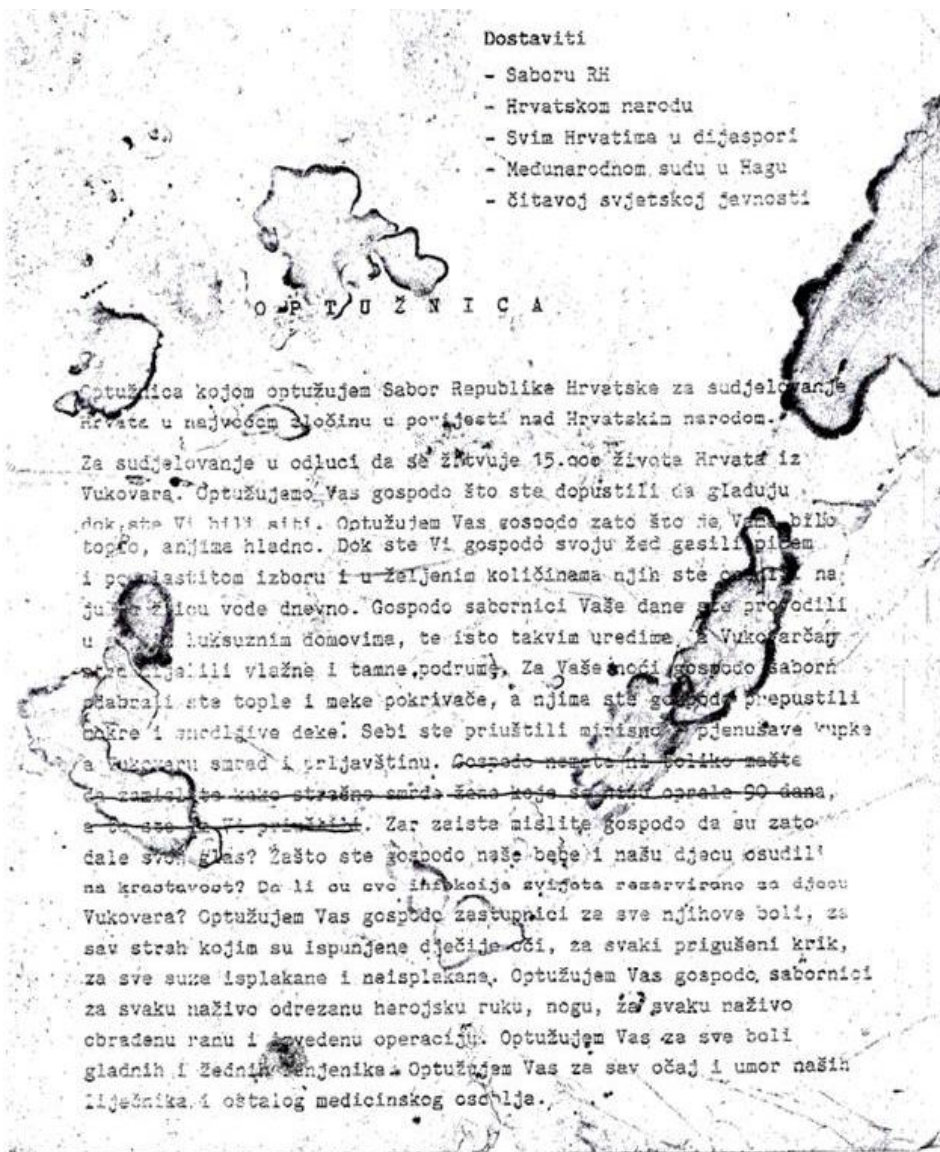
Materijalni dokazi Vaše nesumnjive krivice biti će dani na uvid hrvatskom narodu i cijeloj svjetskoj javnosti. Ne zavaravajte se da ćete Vi doći prije do njih, ne možete gospodo garantiram Vam.

Takodjer Vam garantiram da ćete u budućnost ući i ostati u povijesti kao izdajnici i zločinci, i da ćete do kraja svoega života lijegati i ustajati sa sjećanjem na Vukovar.

Privitak br. 4⁴⁹ (1/2)

Optužnica s potpisom tadašnjeg povjerenika Vlade RH za Vukovar Marina Vidića Bilog koju je pročitao Siniša Glavašević i gdje je vidljiva prectana rečenica koju Siniša Glavašević nije htio pročitati

49 „Najava za dan okupacije Vukovara“;
URL:<http://www.blog.hr/print/id/1621769908/najava-za-dan-okupacije-vukovara.html>, objavljeno 16.11.2006. u 16:14 sati, dostupno 5.12.2011.,
autor bloga: Željko Peratović

Optužujem Vas za sve smrti koja su nastupila zbog nedostatka krvne plazme i adekvatnih lijekova. Optužujem Vas gospodo za sav očaj borca kada je shvatio da više nema šanse nabuniti svoje oružje. Vi ste ga ubili gospodo.

Optužujem Vas gospodo sabornici za trenutak iznenađenja kada su Vukovaru stigli nepobitni materijalni dokazi da Republika Hrvatska raspolaže ljudstvom i svim sredstvima potrebnim za protok puta te obranu Vukovara, ali ista ne želi upotrijebiti tj. dostaviti Zapovjedništvu operativne grupe Vukovar, Vinkovci, Županja a koje je Zapovjedništvo zantjevalo za izvršenje zadatka koji je postavljen pred Zapovjedništvo.

Optužujem Vas gospodo za svu bol trenutka u kojem je Vukovar shvatio da između Vas - Hrvatskog sabora Hrvatske Vlade, Predsjednika Republike Hrvatske i četnika NEMA NIKAKVE RAZLIKE.

Optužujem Vas gospodo za svu sramotu koju ste nanijeli hrvatskom narodu zastupajući ga. Hrvatski narod gospodo Vas za sve ovo naj-ovlastio i zato Vas gospodo optužujem za

I Z D A J U

Optužujem Vas gospodo zato što ste stajali ispod svetinje hrvatskog naroda, ispod hrvatske trobojnice, a izdajnici si to nikada ne smiju dozvoliti. Okaljali ste nam zastavu gospodo sabornici i zato Vas optužujem. Optužujem Vas gospodo zato što ste svojim zločinačkim ustima pjevali Lijepu našu, himnu koju su pjevali heroji Vukovarske ceste, heroji Lušca, heroji Mitnice, heroji Sajmišta, heroji Borova Naselja, heroji Bogdanovaca - heroji Vukovara, pjevali su je dok su branili Vukovar, u tijeku borbe, kad su sahranjivali raskomadane ostatke svojih prijatelja, pjevali su je dok su umirali.

Optužujem Vas gospode što ste si uzeli isto pravo. nepoštenstvo je gospodo da Vi pod čijim blagoslovom Vukovar umire pjevate pjesmu ljudi koje ste osudili na mučeničku smrt. Optužujem Vas gospodo za sudjelovanje u masakru nad stanovnicima i braniteljima Vukovara.

Optužujem Vas gospodo za SMRT VUKOVARA.

Materijalni dokazi Vaše nesumljive krivice biti će dani na uvid hrvatskom narodu i cijeloj svjetskoj javnosti. Ne zavaravajte ste da ćete Vi doći prije do njih, ne možete gospodo garantiram vam.

Također vam garantiram da ćete u budućnost ući i ostati u povijesti kao izdajnici i zločinci, da ćete do kraja svog života ližerati i ustajati sa sjedenjem na Vukovar.

potpisnik
 Ivan Vukobrat - Bili

VUKOVAR

Privitak br. 5⁵⁰

Tekst *Optužnice* objavljen na internet portalima, prenesen sa seebiz.com portala

"Optužnica kojom optužujem Sabor Republike Hrvatske za sudjelovanje u najvećem zločinu u povijesti nad hrvatskim narodom, za sudjelovanje u zločinu nad 15.000 Hrvata iz Vukovara.

Optužujem vas gospodo, što ste dopustili da gladuju dok ste vi bili siti, zato što je vama bilo toplo, a njima hladno. Dok ste vi gasili žeđ pićem po vlastitom izboru u željenim količinama, njih ste osudili na jušnu žlicu vode. Gospodo sabornici, dane ste provodili u ukusnim domovima i isto takvim uredima, a Vukovarcima ste dodijelili vlažne i tamne podruma. Za vaše noći odabrali ste tople i meke pokrivače, njima ste prepustili mokre i smrdljive deke. Zar zaista mislite da su za to svi ovi ljudi dali svoj glas? Zašto ste naše bebe i našu djecu osudili na krastavost? Da li su sve infekcije svijeta rezervirane za djecu Vukovara? Osuđujem vas, gospodo zastupnici, za sve njihove boli, za sav strah kojim su ispunjene dječje oči, za svaki prigušeni krik, za sve suze, isplakane i neisplakane. Osuđujem vas, gospodo sabornici, za svaku na živo odrezanu herojsku ruku, nogu, za svaku na živo izrezanu ranu i izvedenu operaciju. Osuđujem vas za sve boli gladnih i žednih ranjenika, za sav očaj i umor naših liječnika i ostalog medicinskog osoblja. Osuđujem vas za sve smrti koje su nastupile zbog nedostatka krvne plazme i adekvatnih lijekova. Osuđujem vas za sav očaj borca kada je shvatio da nema više čime napuniti svoje oružje. Osuđujem vas, gospodo sabornici, za trenutak iznenađenja kada su u Vukovar stigli nepobitni dokazi da Republika Hrvatska raspolaže ljudstvom i svim sredstvima potrebnim za proboj

---

50 „Siniša Glavašević 1991: Optužujem Sabor RH za zločin nad 15 000 Hrvata“: URL:<http://www.index.hr/vijesti/clanak/sinisa-glavasevic-1991-tko-ce-cuvati-moj-grad-moje-prijatelje-tko-ce-vukovar-iznijeti-iz-mraka/583572.aspx>, objavljeno u petak 18.11.2011. u 11.55 sati; autor: R.I. (vjerojatno se radi o kratici koja označava redakcijsko izvješće); dostupno 19.11.2011.

puta i obranu Vukovara, ali ista ne želi biti upotrijebljena, odnosno dostavljena zapovjedništvu Operativne grupe Vukovar-Vinkovci-Županja, a koju je zapovjedništvo zahtijevalo za izvršenje zadataka koji je postavljen pred njih.

Osuđujem vas, gospodo, za svu bol trenutka kada ja Vukovar shvatio da između vas, Hrvatskog sabora, Hrvatske vlade, predsjednika Republike Hrvatske i četnika nema nikakve razlike. Osuđujem vas, gospodo, za svu sramotu koju ste nanijeli hrvatskom narodu pokapajući ga. Hrvatski narod nije vas za ovo ovlastio i zato vas optužujem za izdaju. Optužujem vas, gospodo, zato jer ste stajali ispred svetinje hrvatskog naroda, ispred hrvatske trobojnice, a izdajnici si to nikada ne smiju dopustiti. Okaljali ste našu zastavu i zato vas optužujem. Optužujem vas zato što ste svojim izdajničkim ustima pjevali našu lijepu himnu koju su pjevali heroji Trpinjske ceste, heroji Lužca, heroji Mitnice, Sajmišta, Borova naselja, heroji Bogdanovaca. Heroji Vukovara pjevali su je dok su branili Vukovar u tijeku borbe, kad su sahranjivali raskomadane ostatke svojih prijatelja, pjevali su je dok su umirali.

Osuđujem vas, gospodo, jer si uzimate to pravo. Nedopustivo je da vi, pod čijim blagoslovom Vukovar umire, pjevate pjesmu ljudi koje ste osudili na mučeničku smrt. Optužujem vas za sudjelovanje u masakru nad stanovnicima i braniteljima Vukovara. Osuđujem vas, gospodo, za smrt Vukovara. Materijalni dokazi vaše nesumnjive krivice bit će dani na uvid hrvatskom narodu i cijeloj svjetskoj javnosti. Zavaravate se ako mislite da ćete vi prije doći do njih. Ne možete - garantiramo. Također garantiramo da ćete u budućnosti ući i ostati u povijesti kao izdajnici i zločinci i da ćete do kraja svog života lijegati i ustajati sa sjećanjem na Vukovar."

Privitak br. 6

Telefax koji je iz sjedišta HSP-a u Zagrebu upućen
12.11.1991. u Zapovjedništvo OG u Vinkovcima

12-91 TUE 18:19 HSP ZAGREB CROATIA423929 P.01

HRVATSKA STRANKA PRAVA

CROATIAN PARTY OF RIGHTS
STARČEVIĆEV TRG 6
41000 ZAGREB
CROATIA

SVIM JEDINICAMA KOJE PRIPADAJU

HOS-u Hrvatskim oružanim snagama
na području općina VINKOVCI.

VUKOVAR I ŽUPANJA

BRZOGLAS: (041) 431 002; 431 246; 430 324
TELEFAX: (041) 423 929

426/310

ŽIRO RAČUN KOD SDK FIL. ZAGREB
30105-678-75302

DEVIZNI RAČUN KOD ZAGREBAČKE BANKE,
ZAGREB 25731-3468135

VAŠ ZNAK:

NAŠ ZNAK:

Zagreb:

UPUTA O PRIMJENI NAREDBA

Predmet upute su naredbe o imenovanju časnika HOS-a od
8 studenog 91.god. kojim su imenovani časnici Ivica Zupković
bojnik HOS-a i Ivana Zornić satnik HOS-a i
naredbe od 9.studenog 1991.god. o imenovanju Šahin Botića
bojnika HOS-a i konstatacije da je Milan Dadaković "Jastreb"
vrhovni zapovjednik svih jedinica i glavni kordinator za po-
družje općina Vinkovci, Vukova i Županja.

Ove naredbe se primjenjuju na područje za koje se odnose.

Obavezna je suradnja među ovim jedinicama pod vrhovnim zapovje-
dništvom Milana Dadakovića "Jastreba".

Isključivu vlast nad jedinicama HOS-a u općini Vinkovci imaju
časnici imenovanja na dužnosti.

Nitko nije ovlašten preuzimati tu komandu u bilo kojem segmentu.
Kordiniranje je obavezno u interesu pobjede Hrvatskog naroda,
nad okupatorskom silom

Zagreb, 12.11.1991.god.

Predsjednik HSP-a i HOS-a
Vrhovni zapovjednik HOS-a
Dobroslav Paraga
Dobroslav Paraga

Privitak br. 7

Telefax koji je iz sjedišta HSP-a u Zagrebu upućen
15.11.1991. u Zapovjedništvo OG u Vinkovcima

-16-91 SAT 0:23 HSP ZAGREB CROATIA423929 P.01

HRVATSKA STRANKA PRAVA

ZAPOVEDNIŠTVU OPERATIVNE

GRUPE Vukovar, Vinkovci županija

gospodinu pukovniku Mili
Dedakoviću "Jastrebu"

CROATIAN PARTY OF RIGHTS
STARČEVIĆEV TRG 6
41000 ZAGREB
CROATIA

BH2OGLAS: (041) 431 002; 431 246; 430 324
TELEFAX: (041) 423 029

ŽIRO RAČUN KOD SDK FL. ZAGREB
30106-678-75392

DEVIZNI RAČUN KOD ZAGREBAČKE BANKE,
ZAGREB 25731-3468135

VAŠ ZNAK:

VAŠ ZNAK:

Zagreb: 15.11.1991. god.

Gospodine "Jastrebe"

Kod nas su bila Vaša dva borca i suradnika koje smo odveli
i spojili sa Vašim i našim protivnikom Dr. Tuđmanom.

Izveštavamo Vas da smo Vas juče tj. 14.11.91.god. uputili
jednu bojnu, a jednu smo uputili za Opalin.

Danas smo Vas uputili još jednu bojnu.

Uzdajte se u nas kada ne možete u tuđmana.

BOG I HRVATI - ZA NOVI NEPOKRETI !

Predsjednik HSP-a i

Vrhovni zapovjednik HOS-a

Dobroslav Paraga
Dobroslav Paraga

Literatura:

- Akrap, G.: Informacijske strategije i operacije u oblikovanju javnog znanja, doktorska disertacija, Zagreb: 2011.
- Akvinski, T.: Izabrano djelo, Nakladni zavod Globus, Zagreb: 2005.
- Vidojević, M., Bulat, D.: Vruće veze, Samostalno autorsko izdanje, Beograd: 2000.
- Marijan, D.: Bitka za Vukovar 1991., Scrinia Slavonica 2: 2002.,
- Ivanda, S.: Vukovar od nade do beznađa; Hrvatsko društvo logoraša srpskih koncentracijskih logora, Zagreb: 2010.
- Glavašević, S.: Priče iz Vukovara, Matica Hrvatska, Zagreb: 1992.,
- Radojčić, R.: Izjava, 1994.,
- Starešina, V.: „Zaustavljeni glas“, dokumentarni film; Interfilm, HRT, UHBDDR; 2010.
- Slobodni tjednik, broj 93 od 30. prosinca 1991 te broj 94 od 8. siječnja 1992.
- Časopis „Gordogan“, broj 1, Jesenski i Turk, Zagreb: 2003., urednik Branko Matan, tonske snimke objavljene na CD-u naziva „The best of KOS“
- Vukovarska optužnica: Dnevnik; URL: <http://www.stkpula.hr/dragotadic/list.php?ploca=Vukovarska%20optu%BEnica&redar=5&kreda=dokument>, dostupno: 5.12.2011
- HSP 1861: Vukovar 1991. (3/3); 18.studenoga 1991.-18.studenoga 2006.; Tko su hrvatski branitelji, tko su izdajice?, URL: <http://www.hsp1861.hr/vijesti11/05112006-1.html>, 13.12.2011.
- „Najava za dan okupacije Vukovara“; URL:<http://www.blog.hr/print/id/1621769908/najava-za-dan-okupacije-vukovara.html>, objavljeno 16.11.2006. u 16:14 sati, dostupno 5.12.2011., autor bloga: Željko Peratović
- „Siniša Glavašević 1991: Optužujem Sabor RH za zločin nad 15 000 Hrvata“: URL:<http://www.index.hr/vijesti/clanak/sinisa->

glavasevic-1991-tko-ce-cuvati-moj-grad-moje-prijatelje-tko-ce-vukovar-iznijeti-iz-mraka/583572.aspx, objavljeno u petak 18.11.2011. u 11.55 sati; autor: R.I. (vjerojatno se radi o kratici koja označava redakcijsko izvješće); dostupno 19.11.2011.